

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНІХ МОВ
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри
 Педченко О.В.
(підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

«___» _____ 20__ р.

**«ПЕРЕКЛАД СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ (НА МАТЕРІАЛІ
БРИТАНСЬКИХ ГАЗЕТ THE GUARDIAN, THE DAILY TELEGRAPH,
THE SUN, 2021)»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
освітньо-професійної програми
«Філологія. Переклад (англійська,
німецька)»

Поташ Лоліти Олександрівни
Науковий керівник:
Канна Вікторія Юріївна,
к. філол. наук, доцент кафедри
прикладної філології
Рецензент: Філатова Катерина
Олександрівна, к. філол. наук, доцент
завідувач кафедри перекладу
ДВНЗ «Приазовський державний
технічний університет»

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою 82 В (добре)
Секретар ЕК Михайло ТАРАПАТОВ
«18» січня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ	6
1.1 Поняття суспільно - політичних реалій та їх роль у мас-медіа.....	6
1.2 Особливості перекладу суспільно - політичних реалій з англійської мови на українську.....	12
1.2.1 Особливості суспільно - політичного тексту	25
1.2.2 Лінгвокультурологічна специфіка перекладу суспільно - політичних реалій.....	30
1.2.3 Лексико - граматичні проблеми в перекладі текстів суспільно - політичних реалій	36
1.3 Методи дослідження та визначення основних перекладацьких прийомів, що використовуються при перекладі суспільно – політичних реалій.....	45
Висновки до розділу 1	48
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ СУСПІЛЬНО - ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (на матеріалі британських газет The Guardian, the Daily Telegraph, the Sun).....	52
2.1 Аналіз способів перекладу суспільно-політичних реалій з англійської мови на українську.....	52
2.2 Лексико-семантична типологізація англومовних реалій.....	61
2.3 Виділення типових лексичних одиниць, що потребують перекладу.....	68
2.4 Виявлення лінгвокультурних відмінностей у використанні суспільно - політичних реалій.....	77
2.5. Труднощі перекладу суспільно-політичних реалій та особливості їх перекладу в назвах статей в англومовній пресі.....	85
Висновки до розділу 2	92
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	99
ДОДАТОК.....	107

ВСТУП

У сучасному, глобалізованому суспільстві, публіцистичні тексти, які передають суспільно-політичні реалії - відіграють ключову роль у передачі інформації та формуванні громадської думки. Тому, переклад таких текстів має велике значення, враховуючи сьогоднішній день, це особливо важливо при перекладі з англійської мови на українську. У рамках цього дослідження ми ставимо собі за мету вивчити теоретичні аспекти та методи перекладу суспільно-політичних реалій і виявити основні тенденції цього процесу. Непоодинокими є випадки, коли в перекладі, інформацію про іншу культуру надають у спотвореному вигляді. Головною причиною появи такого роду спотворень є міжкультурні та мовні відмінності, що виділяються під час порівняння перекладу реалій в тексті оригіналу на іншу мову. Таке порівняння виділяє "реалії", як невід'ємну частину вивчення іноземних культур, географії, історії та мови. Таким чином, реалії мають національний та історичний колорит.

Переклад реалій часто викликає труднощі, оскільки перекладачеві необхідно передати не тільки предметний зміст реалії, а й її національне та історичне забарвлення. Лінгвістичні реалії - це слова, які називають ці національні особливості й тим самим передають інформацію про цей народ і його життя в усіх його проявах. Реалії досліджували такі вчені, як Р.П. Зорівчак, Л.В. Мосієнко, Ю.О. Жлуктенко, В.В. Коптілов, Л.В. Коломієць, І. О. Голубовська, Дж. Лакофф, Р. Ленекер та ін.

Актуальність зумовлена недостатнім вивченням способів перекладу англійськомовних реалій суспільно-політичної сфери в українській мові. Необхідність полягає в розробленні ефективних стратегій для перекладу статей, що дозволять передавати не тільки зміст тексту, а й відобразити його специфіку та контекст суспільно-політичних реалій. Важливо також враховувати, що переклад суспільно-політичних реалій

вимагає не тільки знання мовних особливостей, а й ґрунтового розуміння соціокультурного, політичного та історичного контексту.

Об'єктом дослідження виступають англomовні реалії у суспільно-політичних текстах.

Предметом дослідження є лексико-семантичні особливості англomовних реалій у суспільно-політичних текстах та способи їх перекладу українською мовою.

Метою роботи є дослідження особливостей використання англomовних реалій у суспільно-політичному дискурсі та у встановленні способів їх перекладу українською мовою.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) ознайомитись з поняттям суспільно-політичних реалій та визначити їх роль у мас-медіа;
- 2) дослідити методи перекладу суспільно-політичних реалій;
- 3) обґрунтувати основні теоретичні підходи та особливості перекладу суспільно-політичних реалій;
- 4) виявити лінгвокультурні особливості англomовних суспільно-політичних реалій;
- 5) проаналізувати лексико-семантичні особливості англomовних суспільно-політичних реалій;
- 6) проаналізувати лексико-граматичні проблеми, з якими стикаються перекладачі при перекладі англomовних суспільно-політичних реалій;
- 7) визначити способи перекладу англomовних реалій; у суспільно-політичних текстах.

Матеріалом дослідження послуговували суспільно-політичні реалії у кількості 193 лексичні одиниці, відібрані методом суцільної вибірки з Інтернет-видань таких британських газет, як The Guardian, the Daily Telegraph, the Sun.

Методи дослідження – метод суцільної вибірки, аналітичний, порівняльний, описовий, кількісний.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше відбувся аналіз способів перекладу англійських реалій у суспільно-політичних текстах засобами української мови.

Теоретичне значення отриманих результатів дослідження полягає у виявленні основних теоретичних підходів до перекладу суспільно-політичних реалій, а також в аналізі лінгвокультурної специфіки перекладу реалій в текстів британських газет.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження можуть бути використані в навчальних курсах із лексикології, теорії та практики перекладу, при написанні курсових і кваліфікаційних робіт та у практичній діяльності перекладача.

Цілі та задачі обумовлюють **структуру** кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу та двох розділів. Перший розділ присвячений аналізу теоретичних аспектів та методів перекладу реалій у суспільно-політичних текстах та складається з трьох підрозділів та шести підпунктів, що вміщують в себе аналіз поняття реалій, їх роль у мас-медіа та основні теоретичні підходи з особливостями перекладу суспільно - політичних реалій з англійської мови на українську. Другий розділ містить практичну частину роботи, що являє собою аналіз суспільно – політичних реалій та виявлення основних тенденцій у перекладі статей британських газет.

Список використаних джерел включає 65 найменувань.

Загальний обсяг роботи 98 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ

1.1 Поняття суспільно - політичних реалій та їх роль у мас-медіа

Реалії – особливий пласт лексики, де найбільше сконцентровані лексичні одиниці, які належать до національно-забарвленої лексики і характеризують повною мірою особливості життя носіїв тієї чи іншої мови, що є проблематичним при перекладі. Причиною проблеми мовної некомпетенції у перекладачів може стати відсутність фонових знань щодо історії цієї країни або найважливіших історичних подій. Це також може призвести до непорозуміння в порівняннях та історичних посилань. Реалії відносять до категорії "неперекладного в перекладі", у зв'язку з цим під час перекладу вони зазвичай не перекладаються, а транслітеруються, що сприяє збереженню національного колориту твору. Більшість національно-забарвлених слів, які характеризують особливості життя того чи іншого народу, можна виявити в суспільно-політичній лексиці. Наприклад, назви географічних об'єктів, рослин, тварин - описують особливості природи, характерної на території носіїв мови, а назви різноманітних організацій, установ, органів влади можуть повною мірою охарактеризувати особливості суспільно-політичного життя суспільства. Суспільно-політичні реалії значною мірою визначають створення новин та інформаційних матеріалів, таким чином, відіграють велику роль у їхньому створенні. Ці реалії являють собою події, явища та процеси, що відбуваються в суспільстві та в політиці, і впливають на формування та висвітлення новин.

Мас-медіа в сучасному світі впливають на трансформацію соціокультурної реальності, впливаючи на свідомість і поведінку людей та впливаючи на всі сфери суспільства. Чимало сучасних фахівців у галузі масових комунікацій говорять про потужну тенденцію об'єднання соціальних і масових комунікацій в одну й ту саму. Таким чином, необхідність порівняльного аналізу відповідних понять стає актуальною. У широкому

розумінні, будучи похідним від лат. "medium", він означає щось середнє, таке, що перебуває посередині, посідає проміжне становище [2].

Термін "медіа" є множинним числом терміна "медіум". В останньому випадку фіксуються різні системи знаків, декодування яких відкриває смисл сприйманих об'єктів і процедур. Медіуми інструментальні за своєю природою, але вони не обов'язково існують як штучні артефакти як специфічна мовна технічна структура. На відміну від мас-медіа, це будь-який засіб комунікації, який передає значення знаків [2].

Завдяки засобам масової інформації, в тому числі газетним статтям, роль перекладу в житті людства неухильно зростає, рух інформаційних потоків не знає ні кордонів, ні часу, ні простору. Нескінченне розмаїття сучасного світу передається через ЗМІ у відчуттях та інтерпретаціях численних учасників міжнародного інформаційного процесу - журналістів, кореспондентів, коментаторів, телеоператорів. Суспільні трансформації відображаються в мові, як у дзеркалі. Публіцистичний стиль більшою мірою, ніж усі інші стилі мови, сприймає ці зміни. Тому значення перекладацької діяльності постійно зростає, а разом з ним виникають і перекладацькі проблеми. Сучасні засоби масової інформації мають величезний вплив на життя суспільства, на свідомість і уявлення людей. Суспільство постійно потребує нової інформації про те, що відбувається у світі. Досить часто в газетних випусках новин з'являються новинні блоки англійською мовою, які необхідно перекладати і українською. На сьогоднішній день це є нагальною потребою, і це корисно і необхідно в різних аспектах.

Суспільно-політичні реалії визначають, що вважається актуальним і важливим для суспільства в даний момент. Новини, пов'язані з політичними подіями, громадськими рухами, змінами в законодавстві та іншими аспектами життя суспільства, часто стають пріоритетними для ЗМІ.

Також інформаційні матеріали, пов'язані з суспільно-політичними реаліями, мають суттєвий вплив на формування громадської думки. Вони можуть впливати на сприйняття подій, політичних діячів, партій, а також на

формування суспільних настроїв. Важливо зазначити, що суспільно-політичні реалії не тільки є джерелом новин, а й формують контекст і значення подій, визначаючи, що вважається важливим і актуальним для суспільства в даний час.

Сучасна лінгвістична наука розглядає проблему мовних реалій у контексті пріоритетного напрямку, як з погляду функціонального аспекту мовної одиниці, так і як найважливішу проблему перекладацької науки. Не випадково, порівняльний і перекладацький опис слів-реалій посідає важливе місце в найбільших дослідженнях і працях учених-лінгвістів. Відповідь на питання, що собою являють слова-реалії, хвилює фахівців і дослідників уже багато років і головною ознакою при їх визначенні є сама лексична природа реалій. У словнику іноземних слів зустрічаємо таке тлумачення: "Реалія - предмет, речі, явище, що існують у дійсності". Безумовно, це специфічні слова, що характеризують предмети, речі, явища, які існують у тій чи іншій мові. У процесі перекладу подібних безеквівалентних понять людина стикається з багатьма складнощами семантико-понятійного характеру, бо вони важкозрозумілі і важкі для перекладання. У процесі перекладу важливо буде знайти сенс неперекладного, пов'язаного з реаліями іншого (чужого) народу, чужої мови. Це говорить про те, що під час передання думки з однієї мови на іншу перекладач стикається зі світом незрозумілих і специфічних йому слів. Це реальна дійсність, що відображає матеріальну і духовну культуру іншого народу, його традиції, звичаї, менталітет, характер тощо. По суті, це той випадок, коли між мовою тексту оригіналу та мовою перекладу немає прямого аналога або еквівалента, немає об'єкта, референта, який позначається реаліями. Виникає ситуація, коли слід адаптувати перекладне слово з оригіналу на мову перекладу, віднайти необхідне предметне або речове значення реалії, виявити конотативні її значення з урахуванням національної та культурної риси. Така робота становить труднощі не тільки у виявленні особливої семантики слова, а й у здійсненні процесу передання його значення в контексті збереження реалій у житті народу, країни та

культури, які знаходять своє відображення в словниковому складі мови. Особливе місце в цьому ряді відводиться безеквівалентній лексиці. Необхідно також зазначити, що з плином певного часу слова-реалії та категорія безеквівалентної лексики поступово втрачають приховані за своєю семантикою специфічні значення, які не піддаються точному перекладу, і не можуть претендувати на первісну роль для важко визначуваних слів. Але в тих випадках, коли переклад неможливий, слово-реалія замінюється дефініцією, інакше кажучи, розгорнутим коментарем. Життя та інтеграційні процеси в галузі мовного зведення та перекладу демонструють, що міжкультурне зближення відбувається через діалог мов і культур. Поступово слова, які раніше вважалися не можливими для перекладу на іншу мову, стають «своїми» та стають доступними для сприйняття та їх відтворення.

Поняття "реалія" згодом зустрічається із вказівкою на те, що ці слова позначають поняття, предмети, речі, явища, які не зустрічаються в традиціях культури народу, мовою якого вони перекладаються. Звідси в процесі передавання смислового компонента змісту матеріалу, що перекладається, виникають проблеми зі знаходженням точного або приблизного еквівалента слів-реалій у складі перекладених текстів. Здебільшого це факти реальної дійсності, соціокультурні складові життя народу, позначені за допомогою незнайомих понять, прецедентних феноменів, включно з історичними і географічними іменами, іменами героїв традицій і звичаїв, історії та літератури. У кожному з цих випадків існує різниця щодо способів передавання сенсу слів-реалій. Це залежить від того, яку смислову функцію виконує конкретний знак-реалія для відображення перекладальної одиниці в тексті. Загалом, як свідчить про це аналіз лінгвістичної літератури та теоретичні аспекти теорії перекладу, слова-реалії включають предмети, явища, поняття, притаманні матеріальній і духовній культурі, що відрізняються від життя та діяльності інших народів і чужої країни. Одночасно це можуть бути слова і словосполучення з номінативним призначенням і виражають різного роду речі та явища. Говорячи про

специфіку слів-реалій та їхній переклад, не можна не зупинитися на проблемі перекладу ономастики. Це здебільшого одиничні поняття, до обсягу яких входить тільки один об'єкт. У процесі перекладу вельми часто трапляються поодинокі імена: їх ще називають прецедентними іменами й іменами власними та особливими іменами. Здавалося б, вони мають зовні просту форму, однак, змушують перекладачів ламати голову над вибором відповідного еквівалента під час перекладу. Під час цього дослідження ми ще раз переконалися в тому, що лінгвістичні загадки у вигляді слів-реалій не тільки входять до зони перекладацької галузі. Вони ще раз підтверджують думку про те, що подібні слова здебільшого своєрідні й важкі для перекладу. Річ у тім, що мовні одиниці у вигляді слів-реалій не повністю замінюють позначувані ними предмети, а лише відсилають нас до пізнання цих предметів.

Через велику різноманітність мови-реалій, іноді важко зрозуміти недоступні речі та предмети, виражені та описані іншою мовою; це стосується іншомовної культури, яка часом повністю незрозуміла й незнайома читачеві. Тут вельми знадобляться не тільки лінгвістичні знання та вміння, а й глибока етнографічна обізнаність, знання про народ - носія мови. Суттєву роль у передачі суті слів-реалій відіграє мобілізаційний чинник - свідомість, що переклад переможе будь-які труднощі, що він здатний передати часом усякий неперекладний мовний знак та елемент, що бар'єрів і перепон на його шляху немає. Саме в словах-реаліях відображаються життя, менталітет, традиції, побут і звичаї народу, без знання яких неможливі їхній опис і переклад. Тут не менш важливо знати психологію народу, володіти вмінням психологічного аналізу життя і діяльності живих людей, мати інформацію про те, як і про що говорить народ - носій мови. Аналіз наукової літератури в контексті досліджуваної проблеми показує, що існує певна кількість підходів до виявлення способів класифікації слів-реалій. Безумовно, залишаються дискусійними чимало підходів і спроб учених-лінгвістів, спеціалістів у галузі перекладу щодо

систематизації та класифікації слів-реалій, етнографічного, культурологічного та країнознавчого опису подібних одиниць, способи їхнього вираження в мовах у порівняльному плані.

В ці часи політична сфера відіграє одну з найважливіших ролей суспільного життя, насамперед, України та, не менш важливо, за її межами. Засоби масової інформації висвітлюють проблеми внутрішньої, зовнішньої або міжнародної політики і це є головним джерелом політичної інформації для переважної частини населення країни що формує політичну свідомість. Відіграючи суттєву роль у житті соціуму, політична сфера привертає до себе увагу представників багатьох наук, зокрема й лінгвістів-перекладачів. Обсяг суспільно-політичних текстів (статей, думок, інтерв'ю, критичних, сатиричних матеріалів, оглядової, аналітичної, статистичної інформації), які видають щороку та які орієнтовані в більшості на іншомовних читачів, досить великий і, зі зростанням міжнародних зв'язків, продовжує збільшуватися. Від перекладача залежить достовірність і точність інформації, яку отримають читачі. У зв'язку з тим, що політика - це та сфера діяльності, де особливо виразно проявляються базові інтереси соціуму, найактивнішою є мовна динаміка, яка відображається в появі численних неологізмів, що мають як соціальну, так і власне лінгвістичну зумовленість, перекладач має мати уявлення про особливості перекладу різних пластів лексики. Аналіз цієї лексики показує, що певна її частина може бути класифікована як реалії, тому що національно-культурний зміст у цих словах становить фундамент їхнього значення, і вони позначають поняття, що не мають аналогів у українській або британській політичній дійсності. Виникнення труднощів під час перекладу подібної лексики в суспільно-політичних текстах може бути зумовлене низкою причин. В одних випадках це пов'язано з відмінністю відповідних культур. В інших випадках наявність реалії в мові пояснюється не стільки відсутністю відповідного денотата, скільки різними уявленнями про один і той самий предмет або явище реальної дійсності. Знання і розуміння суспільно-політичних реалій перекладачем має велике значення,

тому що слова-реалії несуть соціокультурну фонову інформацію, важливу для розуміння загального змісту тексту, зокрема й імпліцитного, оскільки вони пов'язані з певними асоціаціями для носіїв мови.

1.2 Основні теоретичні підходи та особливості перекладу суспільно - політичних реалій з англійської мови на українську.

На думку Отокара Фішера, переклад - це суміжна діяльність між наукою і мистецтвом; переклад має бути вільним тією мірою, якою він може бути вірним. В світі лінгвістів та перекладачів - науковців було висунуто безліч теорій перекладу, заснованих на ідеї вільного або коректного перекладу. Ступінь, у якій перекладач має дотримуватися достовірності оригінального тексту, залежить, крім іншого, від його жанру та мети. Якщо ми перекладаємо інструкцію до телевізора або брошуру про ліки, то тут немає місця фантазії, як і під час перекладу офіційних промов політиків тощо. У художній літературі перекладачі часто вдаються до незначних або значних змін вихідного тексту, та й у науково-популярній літературі теж. Думки експертів щодо таких змін вихідного тексту також можна знайти в незліченних теоретичних книгах з перекладу. [44]

П. Ньюмарк надає однакового значення і мовним, і культурним відмінностям між вихідною мовою і мовою перекладу і робить висновок, що "різниця в культурі може спричинити серйозніші складнощі для перекладача, ніж відмінності в структурі мови". Далі він згадує, що наукова література з теорії та практики перекладу надає низку способів розв'язання цієї проблеми і пропонує два протилежні способи [50]:

1) перенесення - спосіб, за якого слово вихідної мови переноситься на текст мови перекладу у своїй оригінальній формі, що надає тексту своєрідного забарвлення, наприклад, збереження культурних імен і понять;

2) компонентний аналіз, за якого виключається культурний компонент і наголошується на самому повідомленні. Остаточний вибір того чи іншого способу перекладу, на думку П. Ньюмарка, залежить від різних чинників, мети оригінального тексту, читачів, родові та текстові обмеження публікації

та важливість самого культурного компонента [50]. На думку Найди, переклад культурного компонента "є перекладом, у якому зміст повідомлення якоюсь мірою змінюється задля відповідності культурному компоненту рецептора та/або в якому вводиться інформація, що лінгвістично явно не виражається в оригіналі". [53] Роль перекладача - сприяти переказу повідомлення, значення та культурного компонента з однієї мови на іншу та викликати еквівалентну реакцію з боку одержувачів. На думку Бейкера, "перекладач повинен володіти знаннями про семантику і лексичні множини та цінність слів мови перекладу для того, щоб виробити стратегію для вирішення питань із безеквівалентними семантичними полями" [42]. Катан, розмірковуючи про лексичні та концептуальні лакуни, хоча між ними не спостерігається відмінностей, пропонує три способи їхнього передання: (1) запозичення або адаптація, (2) опущення та (3) створення свого власного вираження [45]. Своєю чергою, Теллінджер розглядає деякі визначення безеквівалентної лексики, згідно з якими її розуміють у широкому розумінні, а також як таку, що відноситься до певної країни. Аналізуючи два переклади художнього тексту, він доходить висновку, що існують два протилежні способи їхнього перекладу. Перший - це транскрипція і транслітерація для збереження "незвичності" в тексті перекладу. Другий спосіб - це коли перекладачі намагаються замінити реалії їхніми аналогами в мові перекладу [45]. Аналізуючи приклади перекладу безеквівалентної лексики з англійської мови на іспанську мову, Х.Ф.Айксела наводить 11 можливих способів розв'язання проблеми їх перекладу [41]. У зарубіжній теоретичній літературі також трапляється судження, яке збігається з думкою учених щодо передання власних особистих імен, про те, що стосовно них найчастіше застосовується транскрипція. Таким чином, у різних наукових джерелах наводяться різні прийоми та способи передавання цієї категорії слів.

Узагальнюючи погляди і концепції вчених із різних джерел, можна дійти такого висновку, що всі прийоми і способи передачі безеквівалентної

лексики в підсумованому вигляді можна класифікувати на такі три великі групи:

- 1) лексичні трансформації
- 2) граматичні трансформації
- 3) змішані (лексикограматичні) трансформації.

До першої групи способів і прийомів трансформації можна зарахувати такі як:

а) транскрипція/транслітерація - спосіб передавання звукового комплексу;

б) калькування за допомогою повтору внутрішньої форми вихідного слова, словосполучення;

в) описовий або роз'яснювальний спосіб трансформації, що полягає у розкритті та роз'ясненні поняття, зважаючи на недоступність сутності цього явища носію мови, що перекладається.

г) наблизений, уподібнювальний прийом трансформації або переклад за допомогою аналога; цей спосіб застосовують для передавання слів, що позначають іншонаціональні реалії, і для цього вживають лексичні одиниці, порівняно близькі до іншомовної реалії, слова, схожі за функціями, хоча не тотожні. До другої групи можна віднести трансформації кількісного характеру, такі як компресія, декомпресія, нульовий переклад або опущення, додавання чи експлікація. До третьої групи способів трансформації, так званої змішаної або лексико-граматичної трансформації, можна віднести такі прийоми, як антонімічний переклад, компенсація, смисловий розвиток, цілісне перетворення.

Таким чином, застосування всіх прийомів і способів передавання або трансформації безеквівалентної лексики спрямоване на адекватне перекладання мовного матеріалу з однієї мови іншою мовою, основна мета якого полягає в цілісному відповідному перетворенні комунікативної та інформаційної одиниці.

Перекладач завжди має брати до уваги читацьку аудиторію, задля якої в популярних і навчальних текстах також часто проявляється емпатія перекладача, особливо під час пояснення або роз'яснення явищ чи термінів, що видаються зрозумілими для первинної аудиторії, але можуть викликати значні труднощі в цільовій аудиторії. Іржі Леви коментує це так: "Вимога правдивості передбачає не суто достовірну копію, а передання читачеві всіх основних властивостей оригіналу: переклад не може бути таким самим, як оригінал, але він має справляти такий самий вплив на читача. Однак він має враховувати іншу перспективу: його читач володіє іншою базою знань та естетичним досвідом, ніж читач оригіналу, тому він мало що зрозуміє в механічній копії. На думку Леви, відправною точкою перекладача має бути не текст оригіналу, а закладені в ньому ідеологічні та естетичні цінності, а його метою - не текст, а той конкретний зміст, що його текст передає читачеві. Основоположним явищем для нашої роботи є суспільно-політичні реалії, так звана неперекладна, безеквівалентна лексика. [47] Твачек визначає реалії та безеквівалентну лексику як випадки, коли для терміна у вихідній мові, що позначає місцеве явище, поняття або реалію, немає відповідного еквівалента в лексичному запасі мови перекладу.

Фішер каже, що завдання перекладача - передати інформацію якомога ближче до тематизованого матеріалу, з яким працює перекладач.

Твачек пропонує кілька транслатологічних прийомів для більш плідної роботи з реаліями та подібними явищами [60]:

- 1) транслітерація і транскрипція, наприклад, UNESCO- ЮНЕСКО
- 2) калькування, наприклад, Bank of England - Банк Англії
- 3) описовий, пояснювальний переклад - PR (англ. public relations)- Зв'язки з громадськістю
- 4) приблизний переклад - World Economic Forum - Всесвітній економічний форум
- 5) створення нового побутового виразу, неологізму - ця процедура

Гвачек не рекомендує цей метод через його складність. "Частина художнього твору - це не об'єктивна реальність, а авторська інтерпретація реальності, і саме це перекладач має спробувати відчувати. Безглуздо вносити ботанічні та зоологічні виправлення в поетичні зображення природи та в поетичні образи", - пише Іржі Леви.[47]

У той момент, коли перекладач виявляє помилку, від його внутрішнього відчуття та сумління залежить, чи перекладе він недолік і дозволить читачам прочитати "неточності", чи виправить помилку, і в який спосіб: чи дасть він цільовій аудиторії відчувати, що в оригінальному тексті була інша інформація, а він, перекладач, її змінив, чи взагалі не прокоментує її, і читач не дізнається, що читає автора оригіналу не дослівно. Леви каже: "Мета роботи перекладача - зберегти, закарбувати, передати оригінальний твір, а не створити новий твір, який не мав попередника; мета перекладу - репродуктивна. Робочий процес цього мистецтва - заміна одного мовного матеріалу іншим, а отже, самостійне створення всіх художніх засобів, оснований на мові. [47] Фішер також згадує про вимогу цілісності та правильності тексту перекладу: "Навіть якщо вихідний текст може бути неповним або мати інші дефекти, ми вимагаємо від перекладача створення комунікативно цілісного та вільного від дефектів тексту". - Він пропонує пояснити розв'язання проблеми в примітці наприкінці тексту або, можливо, у виносці. (...) "Якщо обсяг знайденої помилки та її синтаксична структура дають змогу це зробити, перекладач узагалі не перекладає помилку до тексту перекладу, а в примітці або коментарі для повноти викладу наводить оригінальний текст оригіналу" [44].

Як вже зазначалось раніше, словом "реалії" ми називаємо елементи побуту і культури, історичні епохи і соціальні системи, фольклор, іншими словами, особливості даного народу або країни, що є стороннім та незнайомим іншим народам і країнам. Як такі, реалії слід розглядати в контексті інших елементів тексту - лексичних, фразеологічних і навіть екстралінгвістичних. Деякі включають до числа реалій події суспільного та

культурного життя нації, назви громадських організацій та інститутів, звичаї та традиції, географічні назви, назви творів мистецтва та літератури, імена громадських діячів, науковців, спортсменів, митців, а також природні явища й багато інших категорій, що не підпадають під вищезазначену класифікацію. Реалія, це вираження національної своєрідності, найбільш характерний прояв національного характеру. Таким чином, переклад реалій може бути важливим для одних творів, залежно від їхнього характеру, і вирішальним для інших. І так само, як існує кілька теорій перекладу, існує й кілька теорій перекладу реалій, особливо якщо врахувати поділ реалій та підходи до них. Словник іноземних слів стверджує, що слово *realia* має кілька значень, ми зазначимо два з них:

1. Реальні речі, факти; фактичне знання;
2. Сукупність знань із суспільного життя, історичних пам'яток приватного життя тощо.

Іншомовні реалії можуть потрапляти до другої мови кількома шляхами. Часто збагачення мови реаліями відбувається хвилями залежно від політичних і соціальних подій у тій чи іншій країні, літературних тенденцій, а також від загальних уподобань суспільства. Таким чином, кожен період приносить із собою певну кількість "нових, сучасних слів", які можуть бути перенесені в інші мови. Що стосується "сучасних слів" - реалій, то вони будуть перейматися за тим самим принципом. І так само, як у випадку з модою, коли нові трендові примхи поступово стають звичними речами, те, що одного разу потрапляє до мови перекладу як реалія, згодом може перетворитися на термін або навіть нетермінологічну одиницю. На прикладі слова *sauna*, яке увійшло в мови всього світу як суто фінська реалія. З плином часу, коли це слово, і не тільки слово, а й носій цього значення, стало абсолютно звичним в інших культурах, відпала потреба шукати його значення в словниках іноземних слів. Щойно реалія потрапляє до мови перекладу, носії мови стають із нею знайомими, і реалія може поступово втрачати свою екзотичність і колорит або з часом зникати з пам'яті читачів.

У зв'язку з тим, що в мові є іноземні слова, керуючись розподілом слів, можна сказати, що вони є знаменні та незнаменні: В якості "знаменних" іноземна реалія набуває в процесі використання: іноземне слово стає знайомим, часто зустрічається в літературі, популяризується (вільно чи мимоволі) засобами масової інформації, використовується багатьма носіями мови, що її сприйняла, та нарешті викликає інтерес у широкій аудиторії - і все це впродовж доволі тривалого періоду часу. У результаті слово стає частиною лексики даної мови і потрапляє до її словників на прикладі слів *джунгли* або *бізнес*. Інша група реалій, оцінюваних за ступенем їхньої "знаменності" в другій мові, - це так звані модні реалії, про які вже коротко йшлося вище. Це слова, які хвилею входять у мову перекладу в певний час і широко використовуються широкими верствами суспільства, особливо серед молоді. І також слід зазначити термін "епізодичні реалії" для позначення реалій, які не приживаються в другій мові та незабаром забуваються. Їхньою класичною особливістю є короткий термін життя, і їх визначають так: це невербальні реалії, які перекладачі, залежно від вимог контексту, вводять у переклад, один або кілька разів, але які не розповсюджуються та не закріплюються в мові, а отже, не потрапляють до словників. Поширена думка про те, що реалії являють собою неодмінно запозичення, певною мірою суперечлива: запозичення вже є елементами лексики даної мови, отже, слово, одноразово введене в текст перекладу (таких серед реалій чимало), можна назвати запозиченням лише умовно: поки що це лише своєрідний неологізм або okazіоналізм. З іншого боку, за багаторазового повторення, коли реалія прижилася настільки, що її включають до словників мови, що запозичує вона може перетворитися на запозичене слово, втративши до певної міри статус реалії.

Предметний поділ суспільно - політичних реалій розділяється на такі підкатегорії:

- (a) Адміністративно-територіальний устрій
- (b) Органи влади та носії влади

(c) Суспільно-політичне життя

(d) Військові реалії

Класифікація суспільно-політичних реалій відбувається за низкою груп, підгруп і найменувань. До першої групи можна віднести суспільно-політичні реалії особливого статусу - адміністративно-територіального устрою. Своєю чергою, ця група включає до свого складу низку логічно пов'язаних підгруп:

- адміністративно-територіальні одиниці;
- населені пункти;
- частини населеного пункту.

Другу групу адміністративно-територіального устрою становлять суспільно-політичні реалії, що відображають найменування органів і носіїв владних структур. До третьої підгрупи включено суспільно-політичні реалії під назвою "суспільно-політичне життя". Це реалії, що означають назву політичних організацій, відомих політичних особистостей і діячів; політичних партій і рухів; звань, титулів, навчальних закладів, культурних установ; символів тощо. Четверта група адміністративно-територіального устрою включає до свого складу військові реалії - назви військових підрозділів; найменування озброєнь; обмундирувань військовослужбовців та особового складу. Розглядаючи терміносистему з позиції виявлення в ній суспільно-політичних реалій, пропонує власну картину їхньої класифікації. Зокрема, він пропонує такі два розряди:

1. Реалії ономастичного спрямування: антропоніми, топоніми, прецедентні імена (літературні герої, назв компаній, музеїв, театрів, магазинів тощо).

2. Реалії з асоціативними зв'язками - символи, анімалістичні роботи художника або скульптора із зображенням тварин та їхніх назв, колірна символіка, фольклорно-історична та літературно-книжкова алюзія.

Як видно з наведеного аналізу, науковці-лінгвісти виокремлюють особливі прикмети й характеристики суспільно-політичних реалій і за

кількістю, і за соціальною значимістю. За останні тридцять років суспільно-політична лексика стала об'єктом серйозного інтересу дослідників, у результаті чого сформувався самостійний напрям у мовознавстві - політична лінгвістика. Цей пласт лексики став об'єктом уваги вчених-лінгвістів у зв'язку з лінгвокультурним підходом у сфері перекладацької діяльності. Аналіз та узагальнення точок зору дослідників щодо класифікації суспільно-політичних реалій дає змогу зробити деякі висновки. Це, насамперед, їхній поділ на низку груп, що, своєю чергою, породжує проблему диференціювання терміносистем на підкласи та підгрупи:

- а) реалії ономастичного феномена з включенням прецедентних імен;
- б) реалії з атрибутивною оцінкою з виявленням і описом національно-історичного колориту (особливості епохи, місцевості);
- в) реалії, що відображають загальнонаціональні особливості. У роботі основна опора буде зроблена на класифікацію з обов'язковим уточненням розрядів і підрозрядів суспільно політичних реалій з урахуванням лінгвокультурних особливостей англійської та української мов. Таким чином, дослідження суспільно-політичного пласта лексичного ярусу мови являє собою вельми важливий компонент перекладацького процесу між двома мовами, сприяє глибокому зіставному аналізу та вивченню лінгвокультурних особливостей суспільно-політичних термінологічних реалій. Загальновідомо, що тексти з суспільно-політичним змістом і реаліями характеризуються наявністю в них спеціальних термінів, які в перекладацькому процесі потребують до себе особливого підходу та перекладацької майстерності в плані знаходження між вихідною мовою та мовою перекладу точності й адекватності в передачі значення одиниць. Безумовно, такі тексти докорінно відрізняються від текстів художнього твору, де превалює мислення образами, пафосний опис авторської ідеї, індивідуальний авторський стиль тощо. Ба більше, у текстах суспільно-політичного характеру ми часто зустрічаємо елементи полеміки, важливі питання політичного та суспільного життя, виразну публіцистичну риторіку. "Якщо в назвах географічних об'єктів,

флори і фауни (топонімах і апелятивах) відображаються особливості природно-географічного середовища, у якому живе народ - носій мови, то в назвах установ, органів влади, різноманітних державних і громадських організацій закарбовано особливості державно-політичного устрою країни, соціально-політична структура суспільства, що обслуговується цією мовою". Лексика цієї категорії охоплює широке коло слів, що позначають сферу суспільно-політичного життя.

Основне питання кваліфікаційної роботи полягає у вирішенні питання перекладу особливостей суспільно-політичних реалій. Неможливо, та й не доцільно писати інструкції для перекладу. Необхідно з'ясувати, якими є естетичні можливості окремих перекладацьких рішень, і особливо, де є межі їхньої застосовності, тобто вказати на прийоми, які можуть зашкодити перекладеним суспільно-політичним реаліям. На думку Леви, при перекладі локально та епохально забарвлених компонентів публіцистичних текстів передусім важливо зберегти не лише їхнє значення, але й колористичну цінність. Сучасна теорія перекладу все більше наголошує на збереженні національної та історичної специфіки оригіналу. Якщо лексична одиниця несе в собі значення, характерне для історичного середовища оригіналу, вона може бути збережена в оригінальному формулюванні, де слова несуть у собі значення, яке не може бути виражене засобами рідної мови, і тому можуть назавжди збагатити українську мову. Однак переклад, який використовує іноземні слова заради них самих, без жодної потреби у значенні, лише для колориту, для інтересу, грішить проти чистоти мови. Далі Леви коментує лінгвістичну специфіку: "Має сенс зберігати в перекладі лише ті елементи специфіки, які читач перекладу може відчутти як характерні для іншомовного середовища, тобто лише ті, які здатні нести значення "національно-часової специфіки". Всі інші, які читач не сприймає як відображення середовища, втрачають свій зміст і опускаються до безформної форми, бо не здатні до конкретизації. (...) Для тих засобів, для яких у рідній мові немає еквівалента і які в тексті оригіналу не мають здатності викликати ілюзію оригіналу, можна

підставити побутову аналогію, безсимптомну, нейтральну, яка не пов'язана чітко з часом і місцем дії. Якщо місце дії оригіналу не може бути відтворене, необхідно уникати явного протиріччя з ним" . Так можна зазначити, фраза "переклад реалій" дещо вводить в оману, оскільки реалії вважаються неперекладними. Однак існує й інша думка, що немає нічого неперекладного, тому автори посилаються на Іржі Леви, який класифікує реалії як *crucis translatorum*, перекладацькі катівні. [47]

Основною проблемою при перекладі реалій є відсутність описуваного об'єкта або його еквівалента в мові перекладу та необхідність знайти такий переклад, який би також передавав колорит перекладеного поняття та його національний колорит . При перекладі, або взагалі при введенні реалії в текст перекладу, необхідно усвідомлювати, чи є сенс використовувати дану реалію і чи потрібно давати - і якщо потрібно, то яким чином - пояснення до неї. Якщо на тлі національної мови використовується місцевий діалект або іноземна мова, іншомовна система стає художнім прийомом сама по собі, і її переклад нерозв'язний методами, суть яких полягає саме в обміні мовним матеріалом. Існує два основних підходи для вирішення питання перекладу суспільно-політичних реалій: транскрипція та переклад. Транскрипція - це механічне перенесення слів на мову перекладу у формі, максимально наближеній або ідентичній до тієї, в якій слово виступає в мові оригіналу. Принцип транскрипції пояснюється на прикладі французького слова *taverne*, яке перекладається українською як таверна. Характеризує транскрипцію як лексичну трансформацію, при якій відтворюється звукова форма іншомовного слова (*skateboarding*) Переклад реалії, її субституція чи заміна, використовується для передачі реалії, коли транскрипція з якихось причин неможлива або небажана. Переклад реалій може мати кілька форм:

I. Використання неологізму, як найдоцільніший спосіб передачі реалії після транскрипції. У цій категорії вони виділяють кальки, напівкальки, запозичення, семантичні неологізми.

II. Приблизний переклад слугує для передачі предметного значення тієї чи іншої реалії, але він ніколи не буває точним. Крім того, завжди втрачається національний колорит, оскільки приблизний переклад здійснюється за допомогою нейтрального слова, яке не може зберегти колорит. Як "побічний ефект", таким чином, відбувається узагальнення значення. Наближений переклад має кілька підвидів: а) принцип заміни роду на вид: як приклад, передача реалії котедж перекладом будинок; б) переклад функціональним аналогом, який використовується, наприклад, при перекладі мовних ігор, які нічого не скажуть читачеві в мові перекладу; в) опис, пояснення, тлумачення. Наприклад, приблизний переклад не передає точного значення реалії, а щодо національного чи історичного колориту і в більшості випадків він навіть не сприймається.

III. Контекстуальний переклад протистоїть словниковому перекладу, оскільки словниковий переклад пропонує лише переклад слів, а не переклад у ширшому контексті. У цьому типі перекладу саме контекст стає головним чинником перекладу. Контекстуальний і приблизний переклад, навіть якщо він якісний і вдалий, ніколи не зможе повністю передати точне значення слова оригіналу, оскільки в кінцевому підсумку такий переклад завжди буде зроблений за допомогою родового слова, яке, хоча і дозволяє зрозуміти контекст, ніколи не зможе ідеально передати значення оригіналу. Таким чином, перекладач може опинитися перед складним завданням - вирішити, що йому слід зробити: транскрибувати чи перекласти ту чи іншу реалію. Який вибір є кращим для конкретного тексту, залежить від кількох факторів: характеру тексту, значення реалії в контексті, характеру самої реалії, характеру мови, на яку вона перекладається, та читача, для якого призначений переклад. Характер тексту впливає на вибір типу передачі реалії мовою перекладу з урахуванням його жанрової специфіки. У науковому тексті реалії виступають як терміни, тому вони також перекладаються терміном. Перекладачі публіцистичних текстів, згідно з дослідженнями,

схильні до транскрипції. Переклади художньої літератури не мають однозначного результату.

Важливість реалії в контексті відіграє важливу роль у визначенні того, чи перекладати її, чи транскрибувати. Іншомовна реалія зазвичай потребує певного пояснення, вже наявного в оригінальному тексті або від автора. Тоді перекладач спирається на ресурси, залишені йому самим автором. Якщо перекладач транскрибує слово, яке він ідентифікує як реалію в оригінальному тексті, не з'ясувавши належним чином, чи є це слово важливим для тексту, він може в кінцевому підсумку непотрібно привернути увагу читача до нього, транскрибуючи неважливе слово і обтяжуючи текст перекладу непотрібними сторонніми реаліями: "Перевантаження не обов'язковими реаліями не зближує переклад з оригіналом, а віддаляє від нього" .

При виборі способу транскрибування чи перекладу залежно від мови оригіналу та мови перекладу необхідно враховувати особливості граматичних систем обох мов, їхню здатність до творення нових слів, мовленнєву культуру відповідних народів та їхні традиції прийняття чи неприйняття реалій до своїх словників. Зазначають, що англійська мова більш охоче приймає східні реалії, а реалії зі слов'янських мов набагато гірше.

Переклад термінів суспільно - політичних реалій

В ідеалі термін є однозначним, не має синонімів і тому перекладається дослівно. Однак такий ідеальний випадок може мати місце лише тоді, коли термін перебуває у своєму "природному" середовищі, тобто в науковій літературі, де він, як правило, має повноцінний еквівалент. Якщо ж у мові перекладу немає відповідника, придатного для перекладу терміна, процедура перекладу варіюється залежно від типу тексту та цільового читача. У випадку з публіцистичними текстами перекладач повинен знайти відповідний термін: або він транскрибує його з мови оригіналу, або створює нове слово: кальку чи неологізм, або надає статус терміна родовому слову

Переклад абревіатур в суспільно- політичних реаліях

Абревіатури відносно легко розшифровуються і часто наводяться в словниках або в пояснювальних примітках до статей, але перекладачеві все одно доводиться вирішувати, чи передавати абревіатуру в тексті перекладу еквівалентом або іншомовним синонімом.

1.2.1 Особливості суспільно - політичного тексту.

Для того, щоб правильно здійснити переклад, перекладачам важливо розуміти стилістичні особливості роботи з суспільно-політичними реаліями. Нині переклад суспільно-політичної тематики є одним із найбільш затребуваних видів перекладу. Насамперед це зумовлено подіями останніх років, унаслідок якої сфера суспільно-політичної діяльності, як і багато інших сфер, потребує уваги та розгласу. Міжнародне співробітництво виходить на новий рівень, у всьому світі відбуваються активні суспільні перетворення, а важливість політичних подій зростає. Завдяки зростаючій інтенсивності міжнародних контактів і обсягу суспільно-політичних текстів, які видаються щорічно, дедалі частіше й частіше постає питання про переклад текстів цієї тематики, а також його специфіку. Цей переклад охоплює такі матеріали, як виступи державних, партійних і громадських діячів; публікації міжнародних, урядових і громадських організацій. Перекладацька діяльність здійснюється перекладачами в різних умовах, а перекладені тексти за своєю тематикою, мовою, жанровою приналежністю вельми різноманітні. Окремі види перекладу в цій сфері вимагають від перекладача особливих умінь. Перекладач повинен володіти хорошою базою як загальних, так і фонових знань і постійно поповнювати їх. Крім цього, для досягнення якісного перекладу дуже важливо розуміти структуру і стилістичні особливості реалій в таких текстах, і визначати які стилістичні прийоми краще використовувати в тому чи іншому контексті. Саме тому дослідження особливостей стилістичних прийомів перекладу суспільно-політичних реалій в текстах британських газет є важливою складовою вивчення способів досягнення найкращого варіанту перекладу. [1]

Суспільно-політичні реалії є різноманітними у стилістичному та жанровому відношенні. Загалом, журналістика характеризується розмаїттям емоційно- забарвлених елементів, образних виразів, синтаксичних фігур, цитат тощо. Отже, суспільно-політичні тексти - це головним чином публікації в газетах, журналах та в інтернеті, присвячені політиці та економіці. Їхня головна функція - повідомлення. Як правило, для цього типу тексту характерне використання значної кількості звичних кліше, стереотипних фраз, газетних штамів, політичних термінів і понять, соціальних реалій. Можна дійти висновку, що головне в перекладі суспільно-політичних реалій - це вміння виявити, зрозуміти та передати адекватний сенс, а також виразні особливості тексту і водночас постаратися зберегти чітке звернення до читача. Вірність оригіналу полягає насамперед у досягненні задуманого автором ефекту, у збереженні закладеного в тексті послання. Саме стилістична відповідність стане для перекладача остаточним критерієм, який допоможе йому в доборі необхідної лексики, граматичних форм і конструкцій речень. Професійний перекладач деякі стилістичні прийоми, які використовуються в оригіналі, щоб надати тексту більшої яскравості та виразності [3]. За всіх часів перекладачі стикалися з дилемою: або спробувати скопіювати техніку оригіналу, або, якщо перше неможливо, створити в перекладі власні стилістичні засоби, що мають подібний емоційно-художній ефект. Цей принцип часто називають принципом стилістичної компенсації. Про цей принцип говорив: "...не метафора повинна передаватися метафорою, порівняння порівнянням, а посмішка посмішкою, сльоза сльозою". Але "майстрам слова"-початківцям потрібно пам'ятати, що важлива не стільки форма, скільки функція стилістичного прийому в тексті. Це означає певну свободу дій: граматичні засоби вираження можуть передаватися лексичними засобами і навпаки.

Той факт, що у сфері суспільно-політичної лексики еквівалентні відповідності трапляються рідко, зумовлений такими чинниками:

- політичні системи часто сильно різняться в різних країнах, деякі явища суспільного життя, які спостерігаються в одній країні, відсутні в іншій;

- у країнах з більш розвинутою і складною політичною системою словниковий склад відповідних слів різниться за обсягом і кількістю запозичень. більшість слів у мовах багатозначні, слова відповідають одне одному в загальному значенні, мають різну кількість другорядних значень. Існує також національна своєрідність лексико-семантичної системи, що виявляється в тому, що слова, які мають однакове значення, посідають неоднакове становище в різних мовах. Вони виконують неоднакові функції і тому не є абсолютно однозначними. У всіх мовах існують схожі стилістичні прийоми, проте різнитися можуть функції, які вони виконують. Отже, стилістичні перетворення під час перекладу не менш важливі, ніж лексичні та граматичні. Під час перекладу стилістичних прийомів з англійської на українську мову слід враховувати, що не для кожного з них можна підібрати повну або часткову відповідність. Застосування прийомів стилістичної адаптації найкраще розглянути на конкретних прикладах:

1) заміна дієслівних форм в англійських заголовках іменниковими формами під час перекладу українською мовою:

Flood Hits Scotland - 'Повінь у Шотландії';

2) заміна розмовних елементів жаргонного та фамільярного характеру більш нейтральними:

Hip and Square Films - 'ультрамодерністські та традиційні фільми'.

3) несувора вимога дотримання лаконічності в британських газетних матеріалах.

За відсутності близьких фразеологічних відповідностей, переклад має здійснюватися за допомогою інших засобів - із дотриманням усіх параметрів еквівалентності. Це ж правило застосовне до перекладу англійських ідіом і експресивних елементів тексту. Під час передання українською мовою англійських ідіом та інших експресивних елементів ідеальним варіантом

буде переклад аналогічними поєднаннями (за структурою/лексичним складом і комунікативною функцією). Але потрібно враховувати, українська ідіома має відповідати англійській також за стилістичними параметрами:

to give publicity/to make public - 'надавати гласності'.

Одним із найпоширеніших стилістичних прийомів в англійських статтях є повторення. В англійській мові він вживається набагато частіше, ніж в українській, особливо в газетній публіцистиці. Зберегти повторення під час перекладу не завжди представляється можливим, оскільки це може призвести до порушення норм української мови. Найчастіше виникає необхідність застосування опущень і заміन. Іноді опущення частково компенсується за допомогою синонімічної пари. А серед стилістичних прийомів, широко поширених в англійській пресі, також можна виділити синонімічні пари:

just and equitable treatment of all nations - 'справедливе ставлення до всіх націй'.

У суспільно-політичних текстах дуже широко вживаються метафори. Також можна відзначити зростання популярності метонімії в публіцистиці. Як уже згадувалося, під час передання виразних засобів українською мовою часто виникає необхідність застосування нейтрального перекладу, що стосується і перекладу метафори та метонімії. Особливу складність становить переклад метонімії, оскільки вживання цього стилістичного прийому в українській та англійській мові істотно різниться: "*It [the flood] has hurled us a great deal*", -. "Повінь завдала нам величезної шкоди",. Що стосується перекладу порівняння, складнощі тут можуть виникнути лише в разі відмінності семантичних структур англійського та українського слова:

Стилістична еквівалентність є важливим чинником здійснення якісного та адекватного перекладу. Завжди є небезпека того, що емоційний ефект оригінального тексту буде недостатньо точно переданий. Застосування прийомів стилістичної адаптації допомагає уникнути помилок під час перекладу [6]. Форми стилістичної адаптації текстів, що належать до певного

функціонального стилю, вивчено й описано в спеціальних підручниках із теорії та практики перекладу. Такі форми адаптації допомагають враховувати стилістичні особливості, які одночасно представлені в обох мовах. У перекладі потрібно знайти правильні стилістичні варіації вихідного значення, а не тільки саме значення. Під час перекладу суспільно-політичних реалій з англійської на українську мову перекладачеві необхідно враховувати широкий контекст цього жанру, порівнювати конкретні способи словотворення обома мовами, щоб відслідкувати всі значення та обрати найбільш відповідні. Під час встановлення словесних відповідностей у перекладі необхідно враховувати й контекст, у якому були вжиті слова, тому варто звертати увагу на індивідуальні особливості стилів обох мов. Лише за успішного виконання цієї умови забезпечення правильного передання змісту оригіналу та запобігання різноманітним смисловим і стилістичним помилкам стає можливим.

Як висновок, підсумовуючи все вищесказане, можемо сказати, що переклад суспільно-політичних реалій з англійської, з огляду на стилістичні прийоми, що згадані нижче, є складним завданням, яке потребує уваги до деталей і знання культурних особливостей:

1. Рівень формальності : Британські газети можуть використовувати різні рівні формальності залежно від свого характеру та цільової аудиторії газети. Перекладач має врахувати це під час передачі стилістичних прийомів, таких як вибір лексики та правильний підбір фразових словосполучень;

2. Використання ідіом і фразеологізмів: Суспільно-політичні реалії в британських газетах часто включають ідіоми та фразеологізми, які можуть бути унікальними для даної культури. Перекладач повинен бути знайомий з місцевими зворотами і пробувати знайти найприближеніші аналоги в мові на яку робиться переклад;

3. Використання термінів і технічної або науковою лексики: суспільно-політичні реалії багаті термінами і технічною, науковою лексикою, які

можуть мати специфічне значення. Перекладач має бути компетентним у відповідних галузях і знати контекст, щоб точно передати сенс.

4. Особливості збереження структури речень при перекладі суспільно - політичних реалій і перекладач має вміти передати ці структурні елементи, зберігаючи при цьому природність мови та загалом сенсу речення;

5. Відтінки та емоційне забарвлення: Стилiстичні прийоми включають відтінки та емоційне забарвлення тексту. Перекладач має врахувати цей аспект, передаючи не тільки буквальне значення, а й емоційний настрій оригіналу.

6. Дотримання культурних норм і цінностей: Перекладач має враховувати культурні норми та цінності, які можуть бути відображені в стилістичних прийомах тексту. Це важливо для того, щоб уникнути непорозумінь і дотриматися соціокультурної прийнятності.

Таким чином, особливе місце відводиться політичним реаліям та їх термінам, що містять у собі складний комплекс лінгвістичних і стилістичних особливостей.

1.2.2 Лінгвокультурологічна специфіка перекладу суспільно - політичних реалій

Для того, щоб визначити лінгвокультурологічну специфіку перекладу суспільно-політичних текстів, для початку потрібно визначити саме поняття "лінгвокультурологія". Якщо "лінгвістика" - це наука про природні мови, то "культурологія", відповідно до Леслі Вайта, це галузь антропології, що розглядає культуру як самостійну впорядкованість феноменів, які організовані згідно з власними принципами та існують за власними законами. Лінгвокультурологія є галуззю лінгвістики, яка виникла на стику лінгвістики та культурології і досліджує прояви культури народу, що відобразились та закріпились у мові. Лінгвокультурологія дає змогу встановити й пояснити, у який спосіб здійснюється одна з фундаментальних функцій мови - бути знаряддям творення, розвитку, збереження та трансляції культури. Мета цієї дисципліни - вивчити способи мови втілювати, зберігати

і транслювати культуру. Одна з найактуальніших проблем лінгвокультурології - це переклад реалій. Переклад суспільно-політичних реалій є проблематичним, через труднощі перекладу цих реалій які полягають у їхній безеквівалентності. Різні дослідники, які вивчали проблеми реалій, мають свої власні класифікації реалій, які можна об'єднати: за денотативною ознакою (позначений предмет, факт), за лінгвістичною природою (слова, словосполучення вільні та фразеологічні, речення, комунікативні одиниці типу речення (фразеорефлекси), за приналежністю до лексикосемантичної групи (тематичні), за часовою ознакою (історичні - сучасні), за локальною ознакою (національні, регіональні, локальні, мікролокальні). Оскільки реалії є безеквівалентними, а отже, неперекладними одиницями мови, загалом переклад, як такий, у принципі не має готового рішення, а переклад реалій тим більше, тому перекладачеві необхідно сфокусуватися на контексті й під час кожного перекладу використовувати саме той спосіб, який вважається найбільш підходящим і правильним у конкретній ситуації. Існують різні прийоми передачі реалій: Транскрипція передбачає звукове відтворення іноземного слова мовою перекладу: англ. "The Times" - укр. "Таймс" тощо. Існує схожий прийом, званий "транслітерація", який, своєю чергою, використовує не звукове відтворення іноземного слова, а буквене. Однак, застосування транслітерації під час передачі реалій вельми обмежене. Зазвичай цей прийом використовується під час перекладу суспільно-політичних назв і власних імен: англ. "New York" - укр. "Нью-Йорк"; англ. "Marilyn Monroe" - укр. "Мерілін Монро" тощо.

1) Створення нового слова (неологізму). Цей прийом, знову ж таки, ділиться на інші прийоми:

а) калька - запозичення шляхом буквального перекладу: англ. "skyscraper" - укр. "хмарочос" тощо;

б) напівкалька - часткові запозичення слів і виразів, які складаються частково з елементів вихідної мови і частково з елементів мови, що приймає: англ. "The Beatles" - укр. "Бітлз" тощо.

в) семантичний неологізм - слово або вираз, що дає змогу зрозуміти смисловий зміст переданої реалії.

2) Приблизний переклад.

3) Контекстуальний переклад.

Вирішення питання про вибір під час перекладу певного прийому реалії безпосередньо залежить від завдання, яке стоїть перед перекладачем: зберегти колорит мовної одиниці зі шкодою для семантики або передати значення реалії, водночас втративши його колорит. Перекладач може зіткнутися з текстами абсолютно різними за жанром, стилем і функціями. Ці типи тексту і визначають підхід і вимоги до перекладу, а також впливають на процес перекладу та визначення ступеня еквівалентності перекладу оригіналу. Цілі та завдання перекладача різняться залежно від типу, жанру, стилю та функції вихідного тексту, тому особливості перекладу кожного з жанрів мають свої відмінності. Переклад суспільно-політичних реалій вельми актуальний на даний момент, оскільки з кожним днем зростає інтенсивність міжнародних контактів і обсяг суспільно-політичних текстів, що щорічно видаються. [10] Суспільно-політичні реалії які містяться публіцистичних текстах британських засобах масової інформації, присвячені політиці, економіці та суспільному життю. До них належать: виступи державних, партійних і громадських діячів, політичні промови, статті, послання, звернення тощо. Головна функція цих реалій - повідомлення. Суспільно-політичні тексти можуть бути тенденційними і розрахованими на певний вплив. Зазвичай у суспільно-політичних текстах використовується величезна кількість кліше, стереотипних фраз, газетних штампів, політичних термінів і понять та соціальних реалій.

Суспільно-політична лексика має дві функції: ознайомчу та стимульовану. Метою ознайомчої функції є об'єктивне інформування читача про актуальні події та проблеми. Мета стимульованої функції полягає у здійсненні певного впливу на читача та формування в нього певного ставлення до якоїсь події. Іноді сенс суспільно-політичних реалій вихідної

мови і мови перекладу можуть не збігатися. Наприклад, якщо у ЗМІ публікують документ, що переконує читачів у правоті політичних рішень у вихідній мові, то в мові перекладу, можливо, головною функцією буде не переконання, а інформування. Отже, суспільно політичний переклад характеризується певною ідеологічною, пропагандистською та інформативною спрямованістю. Перекладач вирішує два завдання під час здійснення суспільно-політичного перекладу [15]:

1) культурно-орієнтоване (пов'язане з функцією тексту, що підлягає перекладу),

2) лексикосемантичне (пов'язане з проблемами перекладу, зокрема, термінології). Оскільки переклад суспільно-політичних реалій і політичних термінів зачіпає питання ідеології, то в політичному тексті можуть виникнути проблеми інтерпретації та розуміння деяких термінів, які призводять до розбіжностей на різних політичних рівнях, тому перекладачі мають бути обізнані із суспільно-політичною обстановкою і знати основні суспільно-політичні терміни. Суспільно-політичний переклад - це самостійний вид перекладу. Від перекладача вимагається особлива увага, насамперед, до перекладу спеціальної термінології, а також творчого підходу під час передачі стилістичних особливостей суспільно-політичного тексту. Розглянемо деякі приклади, що містять суспільно-політичні терміни з лінгвокультурологічними особливостями.

Наприклад:

1) “Boris Johnson claimed the Brexit talks were in a “serious situation” after a call with Ursula von der Leyen, even as the EU’s chief negotiator raised hopes of a weekend Brexit agreement by persuading the European parliament to delay its deal deadline to Sunday.” [79]

Борис Джонсон після розмови з Урсулою фон дер Ляєн заявив, що ситуація з переговорами щодо Брекситу "дуже серйозна", хоча головний парламентар від ЄС посилив надії на досягнення угоди щодо Брекситу,

переконавши Європарламент перенести крайній термін укладення угоди на неділю.

(The Guardian, 28. 07. 2020 p.)

Термін "Brexit" ("Брексит") з'явився відносно недавно і часто вживається в зарубіжних ЗМІ. Цей термін був придуманий неофіційно для позначення події - виходу Великої Британії зі складу Європейського Союзу. Це слово є неологізмом, що складається з двох слів - "Britain" або "British" ("Британія" або "Британський") і "Exit" ("вихід"). Цей термін є реалією, що означає, що він не має еквівалента в інших мовах, тому в перекладі він зустрічається у вигляді транскрипції.

2) **“Defending the UK’s democratic processes, the report says, is “something of a ‘hot potato’, with no one organisation recognising itself as having an overall lead”. [80]**

Захист демократичних процесів у Великій Британії, йдеться в доповіді, є "свого роду "складною неприємною проблемою", і жодна організація не визнає себе відповідальною за неї в цілому". (The Guardian, 28. 07. 2020 p.)

Ідіома "hot potato" часто трапляється в англійських політичних виступах і текстах і українською мовою перекладається буквально як "гаряча картопля", а за змістом, виходячи з реалій цієї країни, розуміється як "злербоденна тема", "пекуче питання" або "неприємна ситуація". Переклад цієї ідіоми залежить від контексту речення. У цьому прикладі перекладач переклав цей вираз не просто як "неприємна проблема", а вирішив додати трохи емоційного забарвлення, оскільки цей вираз є ключовим у реченні, і додав слово "складна", щоб підкреслити важливість проблеми.

До лінгвокультурологічних особливостей суспільно політичних текстів також відносяться назви урядових органів різних країн, розуміти які можуть тільки люди з фоновими знаннями:

1) **“The Department for Digital, Culture, Media and Sport – responsible for tackling a torrent of political disinformation online – “is a small Whitehall policy department”.**[81]

Міністерство цифрових технологій, культури, засобів масової інформації та спорту , що відповідає за боротьбу з потоком політичної дезінформації в інтернеті, "є невеликим політичним відділом Вайтхолла". (The Guardian, 28. 07. 2020 р.)

Слово "Whitehall" укр. "Вайтхолл" має два взаємопов'язаних значення:

1) Вайтхолл - вулиця в центрі Лондона, на якій розташовані важливі міністерства та урядові організації;

2) Вайтхолл - британський уряд.

2) **“Downing Street said Johnson had told Von der Leyen that the UK “could not accept a situation where it was the only sovereign country in the world not to be able to control access to its own waters for an extended period and to be faced with fisheries quotas which hugely disadvantaged its own industry”.** “[80]

Згідно із заявою Даунінг-стріт, Джонсон сказав фон дер Ляєн, що Британія "не може допустити такої ситуації, коли вона стане єдиною у світі суверенною країною, нездатною контролювати доступ до своїх вод протягом тривалого часу, і буде змушена дотримуватися квоти на вилов риби, що поставлять її риболовецьку галузь у дуже невигідне становище". (The Guardian, 28. 07. 2020 р.)

Аналогічна ситуація і зі словосполученням "Downing Street" укр. "Даунінг-стріт":

1) Даунінг-стріт - це вулиця в Лондоні, на якій у будинку №10 розміщена офіційна резиденція прем'єр-міністра Великої Британії;

2) Даунінг-стріт - уряд Великої Британії або прем'єр-міністр.

Резюмуючи вищесказане, слід зазначити, що суспільно-політичні тексти характеризуються великою кількістю термінів, що відображають лінгвокультурологічні особливості вихідної мови, що становить особливу

складність для перекладача. Така лексика перекладається українською мовою за допомогою транскрипції, кальки, напівкальки, створення неологізмів, приблизного перекладу та контекстуального перекладу. Для адекватного перекладу текстів, що містять у собі національно-культурну специфіку мови, необхідно спиратися на контекст і переконатися, що цю специфічну лексику передано мовою перекладу максимально прозоро та точно.

1.2.3 Лексико - граматичні проблеми в перекладі текстів суспільно - політичних реалій

Мовні засоби в газетному тексті відбираються з розрахунку на читацьку, лінгвістично нейтральну, масову аудиторію. Тому лексика газетних статей досить різноманітна. В англійських газетах існує своєрідна і досить розвинена система суспільно-політичної термінології. Газета є відображенням сучасного рівня розвитку мови. У ній можна спостерігати інтенсивне переплетення розмовного та книжного стилів мовлення. Характерною особливістю англійських газетних матеріалів є використання розмовних зворотів у найсерйозніших текстах. Фамільярність, з якою англійська преса звертається до іноземних і державних діячів, здається незвичною для українського читача. Часто глав держав і міністрів називають на ім'я, а їх прізвища звично скорочуються. Всі ці незвичні для нас розмовні форми давно стали звичними для англійського читача. Якщо їх зберегти в перекладі, то на україномовну аудиторію вони справлять незвичне враження. Таким чином, "перекладач повинен зберегти ті жанрові характеристики тексту, які цей жанр має в англійській мові". Наступною особливістю розглянутого жанру є прагнення англійських авторів прикрасити сухе повідомлення, використовуючи окремі перифрази, жаргонізми і т.д. Наприклад, таке поняття як "*Humpty Dumpty*" означає "кандидат, який не має шансів бути обраним". Існують і прямо протилежні тенденції, незважаючи на звичне розмовне забарвлення багатьох матеріалів цього жанру. У матеріалах англійських газет завжди вказується посада політичного діяча, навіть якщо він піддається нещадній критиці. Якщо

прізвище політичного діяча пишеться без зазначення титулу або посади, йому завжди передує скорочення Mss або Ms. Так, Аденауер - це завжди "канцлер Аденауер", де Голль - "генерал де Голль". Газета може звинуватити Буша в тому, що він стоїть на чолі банди бандитів, і при цьому не забуде написати перед його прізвищем слово "містер". В англійських виданнях поширені еліптичні форми пасивного стану з використанням допоміжного дієслова "to be" для опису подій як у минулому, так і в теперішньому часі. Вони використовуються як особливий стилістичний прийом, як відхилення від сформованої норми "є" або "віку", які створюють акцент або створюють враження, що чийсь слова цитуються, хоча лапок немає. Іноді важко перекласти на українську мову атрибутивні групи, які використовуються в публікаціях англійських газет.

Ще однією особливістю газетних публікацій є різноманітність аббревіатур. У газетних статтях багато слів, якщо вони часто вживаються і зрозумілі більшості читачів, вживаються у скороченому вигляді або у вигляді аббревіатур. Серед найпоширеніших аббревіатур - назви організацій, компаній, посад, програм тощо: EU (Європейський Союз), UNO (Організація Об'єднаних Націй), WTO (Світова організація торгівлі), CEO (Chief Executive Officer), MBA (Master of Business Administration), DWI (Driving While Intoxicated). Ще одна група аббревіатур, які найчастіше зустрічаються в розглянутому нами жанрі англійських ЗМІ, - це скорочення прізвищ або знайомих прізвищк відомих громадських чи політичних діячів. Такі аббревіатури значно ускладнюють розуміння і не завжди фіксуються словниками. Наприклад, "GBJ" - Джордж Буш-молодший, "FDR" - Франклін Делано Рузвельт. Наявність неологізмів і кліше є характерною рисою "газетного іміджу" політичних діячів. Деякі з цих неологізмів запозичені пресою інших країн. Часто в англійській пресі зустрічаються кальковані неологізми (наприклад, "star wars" - "зоряні війни"). Англійські ЗМІ широко використовують популярні словотвірні моделі для створення оказіональних неологізмів (нонсенсів). У їх моделюванні певну роль відіграє механізм,

подібний до механізму творення неологізмів шляхом сполучення з усіченою основою прототипу.

Загалом газетний текст характеризується прагненням до лаконічності та стислості викладу, і ця особливість особливо чітко простежується як у самих статтях, так і в газетних заголовках. Таким чином, тексти статей в англійській якій пресі мають свою композиційну структуру і свої традиції оформлення. З точки зору мовного наповнення для них характерні повтори, поєднання власних назв, дат, числівників і термінів з емоційно забарвленою та оціночною лексикою, великий відсоток складних речень, неособових форм і пасивних форм дієслова та атрибутивних конструкцій. Газетний стиль - це один із функціональних стилів, метою якого є передача інформації. Інша його функція - впливова: автор своєї статті повинен впливати на почуття і розум читача. Для газетного стилю характерна наявність емоційного забарвлення лексики, суспільно-політичної лексики, логіки, оцінки та заклику. У газетних текстах використовується книжна, нейтральна та розмовна лексика, а також фігури мови для надання виразності (метафори, метонімії, епітети, літоти, гіперболи та інші). Газетні заголовки є фундаментальними факторами, що впливають на те, чи буде стаття прочитана далі, чи відкладена вбік. Заголовок повинен привернути увагу читача, "зацепити" його. Існує ряд характерних особливостей газетних заголовків. Наприклад, включення сленгу, діалектизмів, неологізмів, поетики в загальноживану лексику для надання заголовку емоційного забарвлення. Спектр тематики газет досить широкий. Це і економіка, і політика, і медицина, і спорт, і освіта, і військова тематика, і філософія, і навіть література. У зв'язку з взаємодією функцій впливу та інформування виникає необхідність пошуку нових виразних засобів, які часто перетворюються на штамп. Ще однією особливістю газет є їхня оцінність. Вона визначає основні мовні процеси, які відбуваються в газетно-публіцистичному стилі. Оцінка може бути як позитивною, так і негативною, і всі ці характерні риси газет повинні бути передані в перекладі. Предметом нашого дослідження стали

британські газети, які користуються популярністю у Сполученому Королівстві та мають значний вплив на суспільство. Звичайно, під час перекладу виникають труднощі. Неправильний переклад виникає тоді, коли перекладач не помічає "хибних друзів перекладача", не враховує різницю у сполучуваності слів і в смислових структурах між мовою оригіналу і мовою перекладу. При перекладі газетних текстів і роботі з суспільно-політичними реаліями, перекладач повинен знайти золоту середину між буквализмом і занадто вільним перекладом. Головною умовою адекватного перекладу є правильне розуміння перекладачем вихідного тексту. Гарний перекладач повинен володіти достатніми фоновими знаннями, мати уявлення про реалії, яким присвячений текст, і передавати суть, зміст, функції та стилістичні особливості перекладеного тексту.

Сьогодні перекладацька діяльність стала важливим і невід'ємним елементом у багатьох галузях знань. Саме поняття "перекладу", як стверджує лінгвіст, визначається як процес перетворення мовленнєвого твору (тексту) однією мовою на мовленнєвий твір іншою мовою за збереження незмінного плану змісту. Отже, під час перекладу виникає процес заміни слів мови, але при цьому повністю зберігається зміст тексту. Граматична структура мови - важлива частина її загальної системи, не менш важлива, ніж її лексика. Проте багато граматичних проблем пов'язані не тільки з граматиною, а й із лексикою. Тому краще розглядати не граматичні, а лексико-граматичні проблеми перекладу. Також варто згадати, що під час перекладу суспільно-політичних реалій відбувається взаємодія не тільки між двома мовами, а також їхніми культурами. І тут виникає проблема можливості перекладу для перекладача. . Таким чином, перекладач може вибрати з двох відповідностей ту, яка допустима в даній ситуації. Під час перекладу тексту з англійської мови на українську перекладач стикається з певними труднощами. Правильна добірка слів для повного передання значення в перекладеному тексті є одним з основних і найскладніших завдань перекладу. Труднощі цього завдання пояснюються складною природою слова, його

багатогранністю і семантичним багатством. Під час перекладу з англійської мови на українську слова, які є лексичною одиницею, не завжди можуть збігатися. Часто трапляється такий випадок, коли в процесі перекладу одному слову в українській мові, в англійській відповідає складене слово або ціле словосполучення. Наприклад слово "карусель" перекладається англійською як merry-go-round або навпаки "to stare" - "пильно дивитися". Вибір слів і знайти йому відповідне значення є однією з найскладніших лексичних проблем, яка виникає під час перекладу. Усі ці численні труднощі пов'язані з полісемією англійської мови. Перекладач у процесі перекладу часто використовує тлумачний словник, тому що в тексті можуть трапитися незнайомі йому слова і потрібно знайти їм значення. І тут можуть виникнути труднощі з перекладом, оскільки слова суспільно - політичних реалій можуть бути багатозначними. В англійській мові також є омоніми - слова, однакові за вимовою та написанням, але різні за лексичним значенням. Як приклад можна навести такі слова як: found - "забезпечення" і "знайдений"; cover - "обкладинка" і "охопити". Наприклад, речення "A weekly journal "Times " is published since February, 2000. Colour a cover." вони можуть перекласти слово "a cover" як "прикриття" або "обкладинка". У таких випадках, щоб визначити смислові зв'язки та обрати потрібне значення перекладачем потрібно звернути увагу на сусідні слова. Можна навести ще один приклад у реченні "They ship silk to England" для тих, хто тільки починає вчитися перекладати з англійської, може вибрати найпоширеніше значення слова "ship" - "корабель". Проте з контексту речення можна зрозуміти, що тут його потрібно перекладати як дієслово: "Вони відправляють шовк до Англії". Обрати відповідне значення допоможуть знання граматики - в англійському реченні після підмета йде присудок. Як ми згадали вище багатозначність англійської мови вкрай ускладнює переклад тексту. Слова можуть мати кілька різних значень або не мати жодного подібного за змістом при перекладі на іншу мову.

Контекст відіграє дуже важливу роль при виборі потрібного значення. Контекстуальні значення виникають у процесі вживання слів у мовленні, залежно від оточення, і реалізуються під дією вузького або широкого контексту. Під контекстом слід розуміти як мовне оточення, в якому вживається та чи інша лінгвістична одиниця. Основне завдання контексту полягає у вирішенні багатозначності лінгвістичних одиниць. Контекст допомагає тим, що знімає в тієї чи іншої багатозначної одиниці всі її значення, крім одного. Тим самим контекст надає тій чи іншій одиниці мови однозначності та уможливорює вибір одного з кількох потенційно існуючих еквівалентів цієї одиниці в мові перекладу. Щоб переклад тексту повністю відповідав оригіналу, перекладач складає синонімічний ряд слова. Синоніми використовуються для посилення й уточнення понять, висловлювань, з метою уникнути повторення тощо. Але не завжди синоніми можуть бути взаємозамінними, оскільки до одного контексту вони ідеально підходять, а до іншого вже ні. Неодноразово трапляється так, що англійське слово має багато значень і вирізняється великою сполучуваністю, але водночас його вживання може не співпадати із вживанням українського слова.

Найголовніший елемент цієї кваліфікаційної роботи - слова-реалії, у яких значення в обох мовах практично цілком збігаються. Часто під час перекладу текстів можуть траплятися такі слова, як "несправжні друзі перекладача", які можуть ввести перекладача в оману. Назва таких слів пояснюється тим, що вони можуть мати абсолютно інше значення, ніж схожі слова в рідній мові. Ці слова виникли в різних мовах, через їхній взаємний вплив. Через їхню формальну схожість, перекладач може припустити, що вони взаємозамінні, і в кінцевому підсумку відбувається безліч помилок під час перекладу текстів. Коли люди вивчають або застосовують іноземну мову, вони часто переносять свої мовні звички на іншу мову. Рідна мова, що закріпилася в нашій свідомості, наводить нас на встановлення хибних аналогій між формально схожими словами під час перекладу. Ці слова зазвичай діляться на дві групи: 1. Схожі за формою, але абсолютно відмінні

за значенням слова. Наприклад, зустрівши в тексті слова *decade* і *complexion*, можна припустити, що вони означають декада і комплекція, але потім з'ясовується, що їхній переклад абсолютно інший: *we can't allow another decade to pass before that happens* - Не можна допускати, щоб до того, як це пройде, пройшло ще одне десятиліття; *Which probably explains her flawless complexion* - Що, ймовірно, пояснює її бездоганний колір обличчя.

2. Слова можуть збігатися за формою і частково за семантикою, але не можуть бути взаємозамінними: *special* - особливий, особливий; *intelligence* - розум; *conductor* - диригент; *to construct* - будувати тощо.

Одне з інших труднощів перекладання слів-реалій - мовна вибірковість. Українська мова характеризується великою кількістю довгих багатоскладових слів, в англійській же, навпаки, переважають короткі односкладові слова. В англійській мові частіше використовуються дієслівні форми, а в українській - іменникові. Українська мова більш емоційна, тоді як англійська більш прагматична.

Таким чином, усе перераховане вище свідчить про те, що перекладач повинен завжди прагнути до збереження оригіналу тексту. При цьому варто пам'ятати, що кожна мова особлива по-своєму. Деякі вирази можуть бути звичними в одній мові й зовсім незвичними в іншій. Головне, до чого потрібно прагнути, так це до передачі образу та інтенції оригіналу. З точки зору багатьох перекладачів під час перекладу текстів існує тісний зв'язок між лексикою та граматикою. Це зумовлено тим, що в процесі перекладу часто доводиться замінювати граматичні засоби лексичними. Наприклад, під час перекладу присвійного відмінка (*Possessive case*) потрібно вводити додаткові лексичні елементи, щоб українське речення було ясним і правильним. Однак лексика не завжди виникає в граматичних проблемах, але всі проблеми можуть входити в лексико-граматичні. Тепер розглянемо ці проблеми, які викликають труднощі під час перекладу. Перекладачі-початківці повинні помітити, що однина і множина англійської мови часто не збігається з українською мовою. Абстрактні іменники в англійській мові є іменниками

обчислювальними, отже можуть використовуватися в множині. Але в українській мові такі іменники є незлічуваними і використовуються в однині. Наприклад:

This policy of strength involves serious risks. Ця політика сили тягне за собою серйозні наслідки. Абстрактний іменник "ризик" не має множини, і тому для адекватного перекладу цього речення використовується обчислювальний іменник "наслідки". Іноді правильний переклад речення вимагає слово у множині, і перекладачам часто доводиться використовувати додаткове слово в потрібному числі. Як приклад такого перекладу можна навести такі слова як: industries - галузі промисловості, policies - політичні напрямки. Артиклі англійської мови також можуть ускладнити переклад. Труднощі перекладу артиклів полягають у тому, що артикль може мати додаткові значення, які мають бути перекладені українською мовою.

Рід в англійській мові жодним чином не відображає форму іменника, яка визначає рід в українській мові, він визначається його значенням: живі предмети можуть бути чоловічого та жіночого роду: a man (he), a woman (she); неживі предмети відносяться до середнього роду: a computer (it), але є такі слова винятки, коли неживі іменники можуть бути жіночого роду. Під час перекладу перекладач має зважати на це й не припуститися помилки під час перекладу. Наприклад, англійський іменник ship 'судно', 'корабель' і назва країни England 'Англія' часто належать до жіночого роду, про що багато хто забуває під час перекладу.

Труднощі в перекладі можуть викликати й різні займенники, оскільки під час перекладу їхнє вживання в українській та англійській мовах часто розходяться. Як приклад можна навести особисті займенники, основне завдання яких полягає в тому, щоб замінювати іменник, щоб уникнути повторення. В англійській мові займенник часто передує тому іменнику, який він замінює. У українській мові подібний порядок слідування займенника та іменника призвів би до неясності висловлювання. Shortly before she left London with other prosecution witnesses, the witness Miss Lyons said she would

go straight home. Незадовго до того, як свідок міс Лайонс поїхала з Лондона разом з іншими свідками обвинувачення, вона сказала, що поїде прямо додому. З особистих займенників *it* є одним із найпоширеніших займенників в англійській мові, а також цей займенник викликає найбільше труднощів при перекладі. Займенник *it* має свої різні функції, але коли *it* виступає у своїй основній функції - особистого займенника, він перекладається українськими займенниками він, вона, воно залежно від граматичного роду українського іменника. *It* у безособових зворотах типу *it is known, it seems, it is essential* тощо перекладається невизначеноособовим зворотом зі словами як відомо, очевидно, дуже важливо тощо. Наприклад: *It is essential that the miners' executive committee should today unanimously fight Tory pit-closing policy.* Надзвичайно важливо, щоб Виконавчий Комітет шахтарів одноставно виступив проти політики консерваторів, що має на меті закриття шахт; *It is hard to judge by his first book.* Важко судити за його першою книжкою; Займенник *it* може також вводити і доповнення. *We still find it hard to judge from blueprints so the best thin*Вище розглянуто ті лексико-граматичні проблеми, які можуть ввести перекладача в оману, і через це потребують спеціального розгляду, а саме: труднощі перекладу артикля, деяких категорій іменника та займенників. У цій статті ми розглянули лексичні та лексико-граматичні проблеми, які виникають під час перекладу іншомовних текстів. Переклад іншомовного тексту є дуже складним процесом, який потребує багато зусиль і відмінного знання мови. Проте, якщо перекладач має хороші знання щодо граматичних норм і лексики ще не гарантує відмінний результат. Проблеми перекладу з англійської мови на українську можуть бути спричинені з різних причин - від проблем із визначенням значення слова до нерозуміння особливостей граматики англійської мови, що становлять інтерес із погляду перекладу і які часто є початковою проблемою для перекладачів-початківців. Як ми згадали вище, головне завдання будь-якого перекладача - отримати адекватний оригіналу текст, максимально близький йому за змістом і стилем. Проте кожна мова має свої особливості та

труднощі, тому точно передати нюанси значень буває складно. Впоратися з цією проблемою перекладачеві допоможе розбір основних помилок перекладу з англійської на українську.

1.3 Методи дослідження та визначення основних перекладацьких стратегій та прийомів, що використовуються у перекладі суспільно - політичних реалій

На думку М. Х. Мансура, переклад - це не просто передача значення з однієї мови на іншу, а радше інтегративний процес, у якому перекладач вирішує, чи включати лінгвістичні конвенції своєї мови в текст, чи точно передати конвенції мови оригіналу читачеві цільового тексту, припускаючи, що читачеві буде комфортно відкривати для себе іншомовні культурні референції та "виклик", який кидає іноземна парадигма. Мансур спирається на Шлейермахера, який стверджує, що є лише дві можливі стратегії перекладу: одомашнення та відчуження. Шлейермахер пояснює їх просто. Або перекладач наближає читача до автора, або, навпаки, автора до читача (і таким чином полегшує сприйняття тексту цільовою аудиторією).

Янг також цитує Ніду, який зазначає, що для успішного перекладу бікультуралізм важливіший за двомовність, оскільки слова набувають значення лише в тій культурі, в якій вони функціонують.² Норд додає, що переклад означає порівняння культур [64]. На думку його прихильників, одомашнення має на меті пом'якшити вплив іноземності на цільового читача, що, однак, на думку прихильників відчуження, означає придушення культурних цінностей вихідного тексту. Перевага відчуження, таким чином, полягає в тому, що воно дає цільовому читачеві можливість відчутти іншу культурну атмосферу. Однак, з іншого боку, через відчуження відбуваються запозичення між мовами та поява нових термінів у мові перекладу. Янг попереджає про інформаційний тягар, який може виникнути внаслідок такого запозичення іноземних культурних образів. Мансур стверджує, що одомашнення дає перекладачеві більше свободи для маніпулювання текстом. Перекладач може додавати інформацію, опускати інформацію або

замінювати певні одиниці вихідного тексту більш відповідними альтернативами на власний розсуд. Прихильники одомашнення також стверджують, що не всі верстви суспільства здатні сприймати відчуження, оскільки знайомство з іноземним середовищем може бути характерним і цікавим для прошарку більш освічених людей, тоді як для людей з меншою освітою одомашнення знову ж таки видається більш доречним [64].

Методи перекладу суспільно-політичних текстів мають свою специфіку і вимагають особливого підходу. Вони включають у себе використання різних перекладацьких прийомів, таких як перифраз, еквівалентний переклад, компенсація, заміна та зміна структури речення. Один із методів - перифраз, дає змогу передати значення термінів або понять, які мають особливу специфіку в суспільно-політичній сфері. При використанні цього методу перекладач добирає близькі за значенням слова або фрази, щоб передати зміст оригіналу, зберігаючи його специфічність. Ще один метод - еквівалентний переклад, застосовується, коли перекладач знаходить близький за значенням вираз у мові перекладу, який точно передає зміст оригіналу. Він дає змогу зберегти формулювання і структуру оригіналу, не змінюючи його сенсу. Компенсація - це метод, який використовується, коли в мові перекладу відсутній точний еквівалент для деяких термінів або понять. Перекладач компенсує цю втрату, додаючи або виокремлюючи інші елементи, які можуть передати зміст оригіналу. Заміна є ще одним методом перекладу, який дає змогу замінити деякі слова або фрази в оригіналі синонімічними або більш уживаними в мові перекладу. Він допомагає зробити переклад більш природним і зрозумілим для цільової аудиторії. Зміна структури речення - це метод, який дає змогу перебудувати речення в мові перекладу, щоб передати зміст оригіналу. Такий підхід часто потрібен у випадках, коли структура речення в мові оригіналу несумісна з мовою перекладу. Важливим аспектом перекладу суспільно-політичних текстів є роль контексту. Правильне розуміння контексту дає змогу перекладачеві вибрати найбільш підходящий метод перекладу. Контекст може надати

інформацію про культурні та соціальні особливості, а також про жанрові та стилістичні особливості тексту. Однак переклад суспільно-політичних текстів не позбавлений проблем і складнощів. Він вимагає від перекладача широких знань і вмінь у галузі політики, історії та культури, щоб правильно передати всі аспекти оригіналу. Крім того, непередбачуваність політичних і соціальних подій може створювати складнощі в перекладі, оскільки вони можуть бути унікальними для кожної мови і країни. Зрештою, методи перекладу суспільно-політичних текстів орієнтовані на передачу сенсу та відповідного контексту оригіналу. Вони включають перифраз, еквівалентний переклад, компенсацію, заміну та зміну структури речення. Роль контексту під час перекладу суспільно-політичних текстів відіграє важливу роль у виборі відповідного методу перекладу. Однак, переклад суспільно-політичних текстів не позбавлений проблем і складнощів, вимагаючи від перекладача глибоких знань і широкого кругозору.

Висновки до розділу 1

Ґрунтуючись на класифікації прийомів і методів перекладу реалій як феномена безеквівалентної лексики, представлених вище, слід зазначити, що переклад суспільно-політичної лексики посідає особливе місце в теорії перекладу та практичній діяльності перекладача. Цьому питанню присвячено спеціальні роботи в рамках досліджень різних мов. Так, виступаючи потужним засобом пропаганди та зняряддям політичної боротьби, переклад суспільно-політичних текстів загалом, реалій і термінів зокрема набуває особливої актуальності, якщо зважити на політичні реалії сучасного світу, в яких можна спостерігати динамічне зростання міжнародних зв'язків та їхній інтенсивний розвиток. Сьогодні як ніколи світова спільнота перебуває на піку зіткнення інтересів різних країн, коли на перший план висуваються саме політичні складові взаємовідносин народів і складається враження, що немає в суспільстві людей, які б не були пов'язані прямо чи опосередковано з політичними питаннями. Нині саме політика визначає формати, якість і результати відносин країн у світі, особливо великих держав, які в тій чи іншій формі впливають на весь інший світ. Усе це, звісно, відбувається не на порожньому місці і не просто так, а відображається в документах, усній мові переговорників і політиків, словом, у політичних текстах. Весь цей процес, можна сказати, обслуговують мови, якими він здійснюється. У свою чергу, переклад суспільно-політичної лексики являє собою досить складний і затребуваний процес. Перекладацький процес здійснюється перекладачами в різних умовах і має справу з текстами різного характеру, що перекладаються, - тематика і жанрова приналежність політичних текстів вирізняються великою різноманітністю. У зв'язку з цим слід зазначити, що, хоча будь-який вид перекладу залишається передусім перекладом із загальнолінгвістичним підґрунтям, з усіма його особливостями, обумовленими співвідношенням мов для перекладу спеціалізованого тексту, у даному разі політичного, необхідні передусім особливі знання та навички, а також достовірна інформація й поінформованість про окремі галузеві тонкощі тексту. Як відомо,

найпроникнішою частиною мови є лексика, яка швидко реагує на трансформації в суспільному житті та є особливою формою нагромадження суспільно-пізнавального досвіду й передання його з покоління в покоління. Саме завдяки мові її носій мови функціонує в суспільстві, а життя суспільства, своєю чергою, впливає на мову через її носія. Суспільно-політична лексика містить у собі не тільки лінгвістичну даність, як матеріалізований продукт суспільно-політичної діяльності, а й є сполучним пластом з епохою . Необхідно зазначити, що під час перекладу вельми важливо виявити й передати адекватний сенс, а також експресивні особливості тексту і насамперед зберегти чітке звернення до слухача або читача. Вірність оригіналу полягає насамперед у досягненні наміченого автором ефекту, у збереженні закладеного в тексті звернення . Таким чином, мова політичних текстів містить у собі складний комплекс лінгвістичних особливостей, серед яких особливе місце посідають політичні реалії та терміни.

Як було згадано вище способи перекладу можна класифікувати за такими чином:

1) Транскрипція/транслітерація, цей спосіб перекладу є найпоширенішим у практиці перекладу для передання безеквівалентної лексики взагалі, суспільно-політичних реалій і термінів зокрема. При цьому слід констатувати, що транскрипція передбачає передачу звукового вигляду слова, а під час транслітерації передається графічна форма слова. Звернімося до прикладів: Pentagon - Пентагон; Congress - Конгрес; Варто зазначити, що в процесі транскрибування або транслітерації в окремих випадках виникає потреба в додаткових поясненнях або тлумаченні реалії чи терміна в мові, що перекладає. Отже, можна зробити висновок, що способи транскрипції та транслітерації застосовують під час перекладу специфічних понять і реалій суспільно-політичного життя, зокрема власних імен, географічних назв, назв газет, журналів тощо.

2. Калькування. Як відомо, калькування також належить до найпоширеніших прийомів перекладу суспільно-політичних реалій і термінів англійської та української мов. Необхідно зазначити, що домінанта калькування полягає в тому, що всі слова і вирази вихідної мови перекладаються за допомогою точного відтворення засобами мови, що перекладає, зі збереженням морфологічної структури.

3. Описовий переклад. Цей спосіб перекладу являє собою розгорнуте пояснення англійського слова або словосполучення в українській мові за відсутності позначуваної ним політичної реалії::

Застосовуючи такі способи перекладу, як транскрипція/транслітерація, калькування та описовий переклад, проаналізованих у цьому розділі, перекладачі створюють так звані okazionalni перекладацькі еквіваленти, що ще не зафіксовані у двомовних словниках і поки що не ввійшли до словникового складу мови, що перекладає. З плином часу okazionalni еквіваленти, як було зазначено, стають стійкими і постійними еквівалентами і виходять з категорії безеквівалентної лексики. Необхідно пам'ятати, що кожен із розглянутих способів передання суспільно-політичних реалій і термінів має свої і позитивні, і негативні сторони під час їхнього застосування в окремих випадках. Вибір конкретного з них залежить від характеру тексту, майстерності й уміння обрати найоптимальніший спосіб, від розв'язання перекладачем поставлених ним перекладацьких завдань. Таким чином, суспільно-політичні реалії та терміни певною мірою відображаються у двомовних, у нашому випадку англо-українських, словниках, і за кількістю та значущістю в міжмовному професійному та спеціальному спілкуванні посідають особливе місце. У різних джерелах наводяться різні прийоми та способи передачі суспільно-політичних реалій і термінів. Узагальнюючи погляди та концепції вчених із різних джерел, можна дійти такого висновку, що, загалом, усі прийоми та способи передачі безеквівалентної лексики можна класифікувати на такі три великі групи: 1) лексичні трансформації, 2) граматичні трансформації, 3) змішані (лексико-

граматичні) трансформації. Аналіз наведених практичних прикладів суспільно-політичних реалій і термінів засвідчив продуктивність транскрипції/транслітерації, калькування та описового перекладу.

Певна група інтернаціональних та англійських політичних термінів є безеквівалентною щодо української мови. Аналіз лексико-граматичних елементів засвідчив, що окремі слова, які належать до політичної лексики, з граматичного погляду можуть представляти різні частини мови, зокрема дієслово, іменник тощо. Також окрему групу становлять словосполучення. При цьому більшість словосполучень суспільно-політичних реалій являють собою стійкі поєднання. Тому в словнику щодо них дається додаткове тлумачення.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ СУСПІЛЬНО - ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (на матеріалі британських газет The Guardian, the Daily Telegraph, the Sun)

2.1. Аналіз способів перекладу суспільно-політичних реалій з англійської мови на українську.

У даній роботі будуть розглянуті статті з кількох найпопулярніших і найзатребуваніших ЗМІ, які вважаються найвпливовішими в Британії. Найпопулярнішими друкованими газетами серед британців залишаються Daily Mail, The Times найпопулярнішими виданнями в онлайн-форматі - теж вони, а ще газети The Guardian і Observer. У Великій Британії продається більше газет на душу населення, ніж у будь-якій іншій країні. Англіяці дуже люблять читати газети. Тільки щоденних газет там понад 200 видань. А всього в Англії випускається близько 3500 газет по всій країні. Найбільшим попитом користуються регіональні та місцеві газети. Тираж одних із найпопулярніших газет становить:

"Sun" (близько 4 мільйонів примірників, виходить щодня);

"Daily Mail" (понад 2 мільйони примірників щодня);

Жителі Великої Британії купують більше газет у недільні дні, ніж у будні дні, і тому недільні газети мають більший тираж, ніж щоденні газети.

У Великій Британії є два основні види національних газет - якісні (= Quality, Broadsheets, Heavies) і популярні (= Popular, Tabloids, Gutter Press)/бульварна. Якісну (елітарну) пресу і популярну (масову, бульварну) пресу вважають відповідно пресою думок і пресою новин. Ці характеристики вбирають у себе особливості проблематики аудиторії, стилю, оформлення. До них відносять щоденні газети такі як "The Times", "The Daily Telegraph", "The Guardian", "The Independent". До масових - "The Sun", "Daily Mail", "Daily Express", "Today". [7]

Бульварна преса ("Жовта преса") - це масова газета, що друкує переважно матеріали сенсаційного характеру з великою кількістю

фотографій і видається багатомільйонним тиражем. До числа найвідоміших бульварних британських видань відносять "The Daily Mirror", "The Sun", "The Morning Star", "The Daily Express". Невеликі за обсягом публікації привертають увагу читачів до особистої думки журналіста з приводу подій, описуваних ним. Значна увага приділяється скандалам, пліткам, подробицям із життя знаменитих людей, включно з королівською сім'єю, опису життя багатих людей. Велика кількість фотографій, кольорових картинок, карикатур, коміксів - основна риса дизайну популярних газет. [7]

На сьогоднішній день, всі вищезгадані видання мають свій медіа-дискурс, свій онлайн формат. Така кількість інтернет-газети зумовлена низкою причин: їхній зміст стає доступним будь-кому, незалежно від територіального розташування читача, а також з'являється можливість отримати або дати зворотний зв'язок про конкретну статтю моментально на одній сторінці. Кількість читачів не обмежується тиражем газети, і цю кількість легко можна відстежити за кількістю трафіку на сайті видання. Можливе розміщення гіперпосилань для навігації іншими матеріалами схожої тематики, що збільшує залученість аудиторії. В онлайн форматі збільшується кількість способів монетизації контенту: від добровільних пожертвувань до показу реклами або написання рекламних текстів. Медійні матеріали в інтернет-газеті розмістити значно простіше за рахунок того, що не виникає проблеми економії простору, що відведений у паперовій газеті для тексту: можна розмістити кілька зображень або відео. Для гібридних інтернет-газет, що створюються на основі паперових прототипів також властиве "збереження змістовних пріоритетів, ідеологічних змістовних пріоритетів, ідеологічного вектора та основних стильових рис материнського видання". [16]

Для наочності можна навести приклад перекладу суспільно-політичних текстів, пов'язаних однією новиною і як вона висвітлюється в різних газетах:

- Новина, що стосується війни в Україні (розділ світових новин/World news)

Назва газети	Оригінальний текст	Переклад
The Guardian	<p>“Evil will be defeated,” the Ukrainian president, Volodymyr Zelenskiy, has said in a Christmas Eve address to the nation, as the country’s Orthodox Christians prepare to mark Christmas Day on 25 December for the first time. “[65]</p> <p>(23.12. 2021)</p>	<p>"Зло буде переможено", - сказав президент України Володимир Зеленський у різдвяному зверненні до нації, поки православні християни країни готуються вперше відзначити Різдво Христове 25 грудня.</p>
The Sun	<p>“A BRAVE but war-weary soldier is spending Christmas shivering in trenches and missing fallen comrades - but vowed she will always find the strength to fight on.</p> <p>Frontline combat medic Inna Korolenko said there will be no time for festive celebrations until Russia is defeated. “[66]</p> <p>(23.12. 2021)</p>	<p>СМІЛИВИЙ, але замучений війною солдат проводить Різдво, тремтячи в окопах і сумуючи за загиблими товаришами - але присягається, що завжди знайде в собі сили боротися далі. Фронтний медик Інна Короленко каже, що не буде часу для святкових святкувань, поки Росія не буде розгромлена.</p>
Daily Telegraph	<p>“Ukraine to celebrate Christmas today as it ditches Russian tradition</p> <p>Previously Ukraine had</p>	<p>Україна святкуватиме Різдво сьогодні, відмовляючись від</p>

	<p>celebrated Christmas on January 7 - as it had used the Julian calendar along with Russia</p> <p>Ukraine already uses the Gregorian calendar for its everyday life. Ukrainian President Volodymyr Zelensky introduced the change in July, to let the nation "abandon the Russian heritage". “[67] (24.12. 2021)</p>	<p>російської традиції.</p> <p><i>Раніше Україна святкувала Різдво 7 січня, оскільки разом з Росією користувалася юліанським календарем. Україна вже використовує григоріанський календар у повсякденному житті. Президент України Володимир Зеленський запровадив цю зміну в липні, щоб дозволити нації "відмовитися від російської спадщини"</i></p>
--	---	---

- Новина, що стосується внутрішніх змін (розділ місцевих новин/ UK news)

Назва газети	Оригінальний текст	Переклад
The Guardian	<p>“Tories to promise help for first-time buyers in effort to lure voters, say reports</p> <p>Conservatives also reportedly planning to cut inheritance tax in three months’ time, as party</p>	<p><i>Торі пообіцяють допомогу покупцям, які вперше купують житло, щоб заманити виборців, повідомляють ЗМІ</i></p> <p><i>Також повідомляється, що консерватори планують знизити податок на спадщину через три місяці, оскільки партія погано</i></p>

	<p>struggles badly in polls</p> <p>The Conservatives could introduce a series of pre-election giveaways with measures to support first-time buyers and scrap inheritance tax, according to reports.”[68]</p> <p>(19.11. 2021)</p>	<p>бореться за голоси виборців</p> <p><i>Згідно з повідомленнями, консерватори можуть запровадити низку передвиборчих обіцянок, які включатимуть заходи з підтримки покупців, що вперше купують житло, та скасувати податок на спадщину.</i></p>
The Sun	<p>“JEREMY Hunt has revealed he will set out the government's Spring Budget 2024 on March 6. He is expected to announce a fresh set of tax cuts as the Tories make a final push at turning the polls around.</p> <p>No10 are said to be weighing up slashing inheritance tax all together.</p> <p>And Brits will be offered help securing a place on the housing ladder.” [69]</p> <p>(18.11. 2021)</p>	<p><i>Джеремі Хант оголосив, що представить весняний бюджет уряду на 2024 рік 6 березня. Очікується, що він оголосить про нові податкові скорочення, оскільки торі роблять останній поштовх для того, щоб змінити результати опитувань.</i></p> <p><i>Кажуть, що No10 розглядає можливість знизити податок на спадщину в цілому.</i></p> <p><i>А британцям буде запропонована допомога у забезпеченні місця на соціальній драбині.</i></p>
Daily	<p>“A plague on both</p>	<p><i>Це чума на обидва їх</i></p>

<p>Telegraph</p>	<p>their houses: New poll finds voters don't think Tories OR Labour are fit to run the country with just 28 per cent giving backing to Keir Starmer's party ahead of election next year</p> <p>The Conservative Party's poll ratings have been dire for more than a year, handing Labour a poll lead regularly between 15 and 20 points.</p> <p>But all may not be lost for Rishi Sunak. While his Tories may have scraped through the bottom of the barrel and started to rasp away at the floorboards, there are signs that voters are not overwhelmed by Sir Keri Starmer.</p> <p>A new poll today suggests that apathy might win the election next year, if it can be bothered to stand.”[70]</p> <p>(23.12. 2021)</p>	<p>будинки: Нове опитування показало, що виборці не вважають, що торі чи лейбористи здатні керувати країною: лише 28% підтримують партію Кейра Стармера напередодні виборів наступного року</p> <p>Рейтинги Консервативної партії вже більше року залишаються жахливими, і лейбористи регулярно відстають від неї на 15-20 пунктів. Але для Ріші Сунака ще не все втрачено. Хоча його торі, можливо, вже вишкребли дно бочки і почали шкребти дошки, є ознаки того, що виборці не розчаровані сером Кері Стармером.</p> <p>Сьогоднішнє нове опитування показує, що апатія може перемогти на виборах наступного року, якщо вона зможе вистояти на них.</p>
------------------	---	--

- Новина, що стосується подій в світі спорту (розділ Спорт/
Sport)

Назва газети	Оригінальний текст	Переклад
The Guardian	<p>“Liverpool go top after Darwin Núñez and Diogo Jota finish off Burnley” [71] (15.12. 2021)</p>	<p><i>Ліверпуль вийшов на перше місце після того, як Дарвін Нуньєс і Діого Жота обіграли Бернлі</i></p>
The Sun	<p>“ Predicted XI vs Arsenal with five changes and Darwin Nunez decision Liverpool will make a few changes to their starting XI to face Arsenal in a huge Premier League clash tonight.”[72] (15.12. 2021)</p>	<p><i>Прогнозований склад команди проти "Арсеналу" з п'ятьма змінами та рішення Дарвіна Нуньєса Ліверпуль зробить кілька змін у своєму стартовому складі, щоб зіграти з Арсеналом у великому матчі Прем'єр-ліги сьогодні ввечері.</i></p>
Daily Telegraph	<p>“ Darwin Nunez ends dry spell in front of goal and Jarell Quansah shines in defence as Liverpool ease to a comfortable win over Burnley to return to the top of the Premier League table Liverpool secured their first win in three Premier League games to retake their place at the top of then table with victory over Burnley. Darwin</p>	<p><i>Дарвін Нуньєс завершує серію без голівих моментів, а Джарелл Куанса блищить у захисті, коли "Ліверпуль" здобуває впевнену перемогу над "Бернлі" і повертається на вершину турнірної таблиці Прем'єр-ліги Ліверпуль здобув першу перемогу в трьох матчах Прем'єр-ліги і повернув собі місце на вершині турнірної таблиці,</i></p>

	<p>Nunez gave the visitors the lead after just six minutes at Turf Moor with the Uruguayan striker producing an assured finish from the edge of the box to notch his fifth Premier League goal of the campaign. Jurgen Klopp's side exuded confidence for the remainder of the opening 45 minutes and appeared to have doubled their lead through Cody Gakpo but his strike was ruled out due to a foul by Nunez.”[73]</p> <p>(15. 12. 2021)</p>	<p><i>перемігши Бернлі. Дарвін Нуньєс вивів гостей вперед вже через шість хвилин на "Терф Мур": уругвайський нападник влучно пробив з лінії штрафного майданчика і забив свій п'ятий гол у Прем'єр-лізі в нинішньому сезоні. Команда Юргена Клоппа випромінювала впевненість протягом решти 45 хвилин і, здавалося, могла подвоїти свою перевагу завдяки Коді Гакпо, але його удар був зарахований через фол Нуньєса.</i></p>
--	---	---

- Новина з розділу культури та мистецтва (Art/ Culture)

Назва газети	Оригінальний текст	Переклад
The Guardian	<p>“ Man arrested on suspicion of theft of Banksy street sign in London</p> <p>Artwork, potentially worth up to £500,000, was stolen an hour after it was confirmed as genuine”[74]</p> <p>(22.11.2021)</p>	<p>Чоловіка</p> <p><i>заарештовано за підозрою у крадіжці вуличного знаку Бенксі в Лондоні</i></p> <p><i>Твір мистецтва, що потенційно коштує до 500 000 фунтів стерлінгів, було викрадено через годину після того, як було підтверджено, що ця картина є</i></p>

		<i>справжньою</i>
The Sun	<p>“BANKSY ARREST Man arrested after £500,000 Banksy artwork removed from street sign with bolt cutters in London Witnesses watched in horror as a man hacked away at the sign”[75] (22.11.2021)</p>	<p><i>АРЕШТ БЕНКСІ</i> <i>Чоловіків</i> <i>заарештовано після того, як</i> <i>у Лондоні з вуличного знаку</i> <i>за допомогою кусачок</i> <i>зрізали картину Бенксі</i> <i>вартістю 500 000 фунтів</i> <i>стерлінгів</i> <i>Свідки з жахом</i> <i>спостерігали, як чоловік</i> <i>зрізав вивіску</i></p>
Daily Telegraph	<p>“Banksy: Man arrested over theft of stop sign in Peckham The piece of art was taken down with bolt cutters in front of stunned onlookers. A man has been arrested on suspicion of theft and criminal damage after a new Banksy was stolen within an hour of it being confirmed as having been created by the elusive street artist.”[76] (22.11.2021)</p>	<p><i>Бенксі: Чоловіка</i> <i>заарештовано за крадіжку</i> <i>знаку "Стоп" у Пекхемі</i> <i>Твір мистецтва був</i> <i>знятий за допомогою</i> <i>кусачок на очах у</i> <i>приголомшених глядачів.</i> <i>Чоловіка</i> <i>заарештували за підозрою в</i> <i>крадіжці і злочинному</i> <i>пошкодженні після того, як</i> <i>протягом години після того,</i> <i>як було підтверджено, що це</i> <i>робота невловимого</i> <i>вуличного художника, було</i> <i>викрадено нову картину</i> <i>Бенксі.</i></p>

2.2. Лексико-семантична типологізація англомовних реалій

Загальновідомо, що тексти із суспільно-політичним змістом і реаліями характеризуються наявністю в них спеціальних термінів, які в перекладацькому процесі потребують до себе особливого підходу та перекладацької майстерності в плані знаходження між мовою оригіналу та мовою перекладу точності й адекватності в переказі значення одиниць. Безумовно, такі тексти докорінно відрізняються від текстів художнього твору, де превалує мислення образами, пафосний опис авторської ідеї, індивідуальний авторський стиль тощо. Ба більше, у текстах суспільно-політичного характеру ми часто зустрічаємо елементи полеміки, важливі питання політичного та суспільного життя, виразну публіцистичну риторіку. "Якщо в назвах географічних об'єктів, флори і фауни (топонімах і апелятивах) відображаються особливості природно-географічного середовища, у якому живе народ - носій мови, то в назвах установ, органів влади, різноманітних державних і громадських організацій закарбовано особливості державно-політичного устрою країни, соціально-політична структура суспільства, що обслуговується цією мовою" Лексика цієї категорії охоплює широке коло слів, що позначають сферу суспільно-політичного життя. Ґрунтуючись на вже усталеній у лінгвістиці класифікації, запропонованій у теоретичній частині пропонованої роботи, розглянемо зібрані приклади в нижченаведених лексикосемантичних (тематичних) групах. Щодо слів, які позначають політичний устрій і держустанови в Англії можна згадати такі слова і словосполучення. Міркування в цій частині доцільно розпочати зі значення слів, що позначають саме поняття символів державності. В англійській мові це слова *republic, state, public, nation, country* тощо. При чому *state i public, i nation i country* виступають синонімами відносно один одного, але не в усіх випадках. На прикладі, вибіркового речень з британської газети *The Guardian*:

1. *“Diana apparently believed Northern Ireland part of the Republic, archive shows”* - Діана, очевидно, вважала Північну Ірландію частиною своєї республіки, як свідчать архіви [77] (The Guardian, 2021)

2. *“The world is in a terrible state but travelling the world taking beautiful, fun portraits helps spread good energy”* - Світ у жахливому стані, але подорожуючи світом і роблячи красиві, веселі портрети, ви допомагаєте поширювати добру енергію [78] (The Guardian, 2021)

3. *“If a technical recession – one that charts a decline in gross domestic product (GDP) across a six-month period – comes to pass, it will reveal that Rishi Sunak’s mix of income tax rises and public sector cuts have backfired, as many experts said they would, leaving the UK worse off in almost every way possible”*[82] - Якщо технічна рецесія - тобто падіння валового внутрішнього продукту (ВВП) за шість місяців - стане реальністю, це покаже, що суміш Ріші Сунака з підвищенням податку на прибуток і скороченням державного сектору дала зворотний ефект, як і передбачали багато експертів, погіршивши становище Великобританії майже в усіх можливих аспектах. (The Guardian, 2021)

4. *“Britain, a nation of dog lovers? Look at all the spoilt or abandoned pups, then tell me what you think”* ...[83]- Британія - держава любителів собак? Подивіться на всіх цих травмованих або покинутих цуценят, а потім скажіть мені, що ви думаєте (The Guardian, 2021)

5. *“Britain is a country that looks to its parliament. And the truth is, parliament is failing us.”*[84] - Martin Kettle - Британія - країна, яка покладається на свій парламент. І правда в тому, що парламент нас підводить. - Мартін Кеттл (The Guardian, 2021)

Щодо лексеми *government*, то вона є однозначною при позначенні уряду, хоча у Великій Британії слово *Whitehall* - це назва вулиці в Лондоні, де розташований уряд, також може вказувати і на сам Уряд Англії.

- “ *Whitehall infighting could hamper scrutiny of Telegraph sale. Foreign Office could stifle possible inquiry into bid from Abu Dhabi-backed fund RedBird IMI in absence of cabinet secretary*”[85] - Боротьба в Уайтхоллі може перешкодити перевірці продажу *Telegraph*. Міністерство закордонних справ може придушити можливе розслідування заявки фонду *RedBird IMI*, що підтримується Абу-Дабі, за відсутності секретаря кабінету міністрів. (*The Guardian*, 2021)

Подібні міркування можна вести щодо словосполучення-назви вулиці в Лондоні *Downing Street*, де розташовані штаб-квартири прем'єр-міністра та міністра закордонних справ Великої Британії, тобто і це словосполучення в переносному значенні може позначати уряд країни. Аналогічне міркування, на наш погляд, доречне і щодо слова *Capitol* - назви палацу, де розташований конгрес США у Вашингтоні. Можна продовжити цю категорію словом *parliament* (парламент) і словами, що позначають поділ влади в розглянутих мовах. Як правило, у політичній науці владу поділяють на три види - *the Executive* (виконавча влада), *legislation/legislature* (законодавча влада) і *Judicial Power* (судова влада). Далі розглянемо слова, безпосередньо пов'язані з політичним устроєм країн, де державними є досліджувані мови. Водночас слід зазначити, що низка англійських понять цієї категорії є специфічними і для Англії внаслідок чого, не мають відповідностей в українській мові. Як правило, вони транскрибуються і набувають описової роботи більш докладно в українській мові:

Monarchy - монархія;

Westminster - Вестмінстер, (англійський парламент);

Kingdom- Королівство;

House of Lords - Палата Лордів;

House of Commons - Палата Громад;

Secret Service- особиста охорона президента, віцепрезидента та членів їхніх сімей, США.

Є найбільш відомі політичні реалії англійської мови:

Congress- конгрес;

Senate - Сенат;

congressman - член конгресу;

Наступну групу термінів-реалій становлять імена політичних діячів, які так чи інакше пов'язані з їхньою політичною діяльністю. Ми проаналізуємо специфічне позначення назви політичних реалій через призму зв'язку діяльності політичних особистостей із конкретною формою роботи в соціально-економічній, політичній, культурній сферах. Отже, до цього списку слід віднести представників усіх гілок влади - президента, прем'єра, міністра, міністрів, депутатів, суддів, адвокатів тощо, а також лідерів і членів партій, управлінців і політиків різних поглядів. Доречно розпочати аналіз із відомого слова politician (політик). Зрозуміло, першими політиками є перші особи держав, які мають особливий статус і становище. Наприклад, US President (Chief Executive) і British Premier, незважаючи на різні назви, позначають людей, що стоять на чолі виконавчої влади Великої Британії та США. В Англії над прем'єр-міністром стоїть глава держави - Британський монарх, яким зараз є король Карл III.

В Україні головною особою і Людиною №1 є Президент. Щодо звернення до глав держав, запропонованого нормами протоколу і загальноприйнятими у світі правилами етикету, можна констатувати найцікавіші факти в розглянутих мовах, що мають безпосередній стосунок до національних традицій. До числа входять політичних посад, що перебувають нижче глав держав, входять такі:

Minister/Secretary - міністр

Deputy minister/vice/undersecretary- заступник міністра

Attorney General- генпрокурор у ВБ;

Deputy - депутат парламент

Parliamentarian - член парламенту

Envoy - політичний представник

Representative - представник

Diplomat - дипломат

Consul - консул

Burgess- громадянин, член парламенту

Publicist- фахівець із міжнародних відносин

Official- чиновник

Officialdom- офіційні особи, адміністративне співтовариство

Liberal- ліберал та ін.

Далі можна навести низку інших осіб, які називаються політичними діячами в суспільстві через свої різні політичні погляди, позиції та статус:

Democrat - прихильник влади більшості

Anarchist - анархіст, прихильник анархії

Backbencher - член палати представників СБ, який не має важливої посади у своїй партії і сидить на задньому ряді

Autocrat - автократ, диктатор

Place hunter - кар'єрист

Radical - радикал

Carpet-bagger- політичний авантюрист

Conservative - консерватор

Intransigent- безкомпромісний політик

Aggressor - агресор та ін.

З наведених прикладів випливає, що більшість назв політичних діячів відносяться до політичної реальності Англії мають відповідник в українській мові.

Під інтернаціональною суспільно-політичною лексикою ми розуміємо групу слів різної семантики, що являють собою специфічні поняття, доступні для сприйняття і відтворення для представників, зокрема, англомовних народів. Через свою універсальність та інтернаціональність такі слова і

терміни не становлять особливих труднощів для розуміння носіям інших мов. До цієї категорії слів і термінів належить значна кількість лексичних одиниць. Наприклад:

Alibi- алібі, доказ невинності у скоєнні злочину

Anti-fascism - антифашист

Asphalt - асфальт

Atheist - атеїзм

Atlas - атлас

У розглянутих нами класифікаціях реалій військові терміни посідають окреме місце. Тут мова може йти саме про реалії, а не військові терміни, що належать до спеціального тексту військової сфери, які є об'єктом спеціальних досліджень. У цьому дослідженні ми аж ніяк не ставимо за мету всебічного й докладного опису спеціальних військових термінів. Ми здебільшого зосередилися на низці слів і термінів-реалій, які стосуються військової тематики, є доступними за значенням і широко вживаються в суспільно-політичній і військово-політичній сфері. Військові реалії можна розглядати в кількох семантичних групах:

- Звання та інші слова, що позначають особу

Admiral - адмірал

Battle-tried - перевірений у бою

Cadet - кадет

Captain - капітан

Colonel - полковник

Commandant - комендант, командувач; начальник військового училища

Commander - командувач

Comrade-in-arms - товариш по службі

Convoy - сторожовий дозор

Co-ordinate - рівний за званням

Discharge - звільнений з військової служби

Disranked officer - розжалуваний офіцер

Dough boy - військовий. призовний, призваний на військову службу, новобранець

General-in-chief - головнокомандувач

Generalship - звання генерала

GI - солдат

Grenadier - гвардієць

Lance-sergeant - молодший сержант

Legion - легіон, організація ветеранів війни

Conscription- військовозобов'язаний, військова служба, призвати на військову службу

Countercharge - контратакувати

Defend - оборонятися

Deploy - дислокувати

Disembody - розформувувати війська

Draft - призов на службу

Drive - атака

Drum out of the military - бути з ганьбою звільненим з лав збройних сил

Envelop - оточувати

Evacuate - евакуйовувати

Fight - вести бойові дії

Irrupt - атакувати

Make provision against a surprise attack - вживати заходів безпеки проти раптової атаки)

Misfire - бомба

Out-fight - перемагати в бою

Overshoot - промахнутися

Pocket - оточувати

Recoil - відступати

Під час аналізу лексики судової системи нами буде використано такий самий підхід, що й було обрано щодо військових реалій, тобто в цю групу

будуть об'єднані реалії, що відносяться до суду і судових понять, які загальновідомі і широко вживані. При цьому не будуть розглянуті спеціальні терміни юриспруденції, які є об'єктом іншого спеціального дослідження.

Проведений аналіз дає змогу дійти висновку, що всі слова, які люди в процесі комунікації використовують не на професійному, а не на повсякденному, рівні та які можуть траплятися в повсякденній життєдіяльності, варто віднести до суспільних понять, і відповідно, до лексики, що позначає ці поняття. На наш погляд, це, насамперед, слова і терміни-реалії з різних галузей політичного та суспільного життя. Це одиниці, що репрезентують різноманітні лексикосемантичні й тематичні групи, назви різноманітних канцелярських товарів, низки документів, з якими стикаються пересічні люди, елементарні економічні поняття, а також банки, навіть хімчистка, швидка допомога та багато чого іншого, словом усе, те, що, можна сказати, "оточує" людей у житті. Тут важливо врахувати рівень і масштаби, у межах яких вони використовуються. У разі, коли тема виходить за рамки суспільного поняття і переходить у розряд спеціальних і професійних, тобто тут не може йти мова про поверхнєве розуміння і використання даних слів людьми в повсякденному спілкуванні. Звідси можна зробити висновок про те, що з цього погляду до певної міри можна об'єднати слова і поняття всіх галузей суспільно-політичних реалій.

2.3 Виділення типових лексичних одиниць, що потребують перекладу

Як приклади було розглянуто 108 випадків вживання суспільно-політичних реалій в статтях зазначених раніше британських газет. На основі інформації, викладеної в попередньому розділі, а також тлумачного словника англійської і української мови, було проаналізовано варіанти перекладу суспільно-політичних реалій у перекладі. Матеріал для аналізу було обрано випадковим чином, щоб отримати загальну картину про принципи перекладу суспільно-політичних реалій.

- **...means reaching a compromise with Republicans that is likely to upset some of the Democratic coalition he put together to win the presidency in 2020.**

...означає досягнення компромісу з республіканцями, що, ймовірно, засмутить частину демократичної коаліції, яку він створив для перемоги на президентських виборах у 2020 році.

Спосіб перекладу: описовий еквівалент. Обраний спосіб перекладу тут уживаний і, ймовірно, тому що тут потрібен найбільший ступінь еквівалентності (речення з анотації до статті). Однак у цій ситуації присутній потенціал для більшої описовості, яка збільшить ступінь еквівалентності. Текст загалом про кризу політичної системи в Британії.

- **“ How Buckingham Palace was transformed into a replica of Westminster Abbey for a coronation rehearsal is seen for first time in BBC King Charles documentary - with Archbishop of Canterbury praising 'extraordinarily affectionate' royal family” [86]**

Як Букінгемський палац був перетворений на копію Вестмінстерського абатства для репетиції коронації, вперше показано в документальному фільмі BBC "Король Чарльз" - архієпископ Кентерберійський вихваляє "надзвичайно люблячу" королівську родину

Спосіб перекладу: транскрипційна відповідність. Спосіб перекладу, що вживається в цьому випадку, передає реалію, проте реципієнт, який перебуває поза контекстом, зможе лише здогадатися, про що йдеться. Певно, найвдалішим рішенням було б відмовитися від транскрипційної відповідності та використати пояснювальний елемент на українську мову. Найбільш еквівалентним рішенням буде використання еквівалента " Букінгемський палац " з подальшим поясненням, що в ньому знаходиться резиденція президента. Також для того щоб не плутати читача і не робити речення надто громіздким, можна використати описовий еквівалент "лондонська резиденція британських монархів ".

- The Prime Minister's announcement sent shockwaves through the political landscape

Оголошення прем'єр-міністра викликало хвилю по всьому політичному ландшафту.

У даному випадку, перекладач використовує описовий еквівалент, що повною мірою виконує інформаційну функцію перекладу, жертвуючи при цьому еквівалентністю.

- The opposition party's filibuster delayed the passage of the new legislation.

Філібастер опозиції затримав прийняття нового законодавства.

У наведеному випадку використовується описовий еквівалент. У перекладі ми знову стикаємося з більш стриманим стилем тексту в сучасній українській журналістиці, а також допомагають відтворити не тільки фактичний зміст, але і емоційний відгук та культурний контекст оригіналу в українському перекладі.

- The Prime Minister's remarks sparked a fierce debate in the House of Commons.

Заяви прем'єр-міністра викликали жваву дискусію у Палаті об'єднаних обранців.

У цій ситуації ми знову бачимо використання функціонального еквівалента в перекладі суспільно-політичної реалії. Дослівно common перекладатиметься як "загальне", "сумісне". Однак у наведеному прикладі використовується функціональний еквівалент, який, однак, втрачає прагматику висловлювання.

- if necessary, that is, if the parties do not give a final decision on this issue, he will appoint a probationary period to identify a new

majority: this mandate can be fulfilled by either Conte himself or the head of one of the two branches of parliament.

За необхідності, тобто в тому разі, коли партії не дають остаточного рішення з цього питання, він призначить випробувальний термін для виявлення нової більшості: цей мандат може виконувати як той самий Конте, так і голова однієї з двох гілок парламенту.

Дивлячись на значення в даному контексті слова *mandate*, можна побачити найбільш підходяще визначення цієї суспільно-політичної реалії. Згідно з цим визначенням "мандат на формування уряду, доручений президентом республіки на громадянина, зазвичай члена парламенту і члена однієї з партій можливої парламентської більшості".

- **The government's U-turn on the tax policy surprised many.**

Рішення уряду повернутися від політики з податками вражає багатьох.

На цьому прикладі ми можемо бачити переклад за допомогою адаптації, однак слід зазначити, що він не є повністю інформативним. Спираючись на широкий контекст, можна сказати, що адаптацію суспільно-політичної реалії з вихідної мови на мову перекладу можна використовувати лише після використання описового еквівалента. Таким чином у цьому прикладі не виконується найважливіша функція комунікації - інформативна.

- **The Prime Minister's statement caused a stir in Westminster.**

Заява прем'єр-міністра викликала хвилю у Вестмінстері.

У наведеному вище випадку використовується переклад за допомогою культурного еквівалента. Можливо було б сказати, що це адаптація, однак реалія "*Вестмінстер*" не є для української мови чимось принципово новим. Виходячи з його досить частотного вживання, можна зробити висновок про те, що воно перейшло з колись оказіонального перекладацького еквівалента

до словникового складу мови перекладу, отже, ми просто замінюємо одну реалію іншою

- **The MPs debated the contentious issue for hours.**

Депутати обговорювали спірне питання годинами.

У цьому прикладі представлений переклад за допомогою адаптації. Тут ми бачимо випадок політичної метафори, яка досить зрозуміла я. Отже, використаний спосіб перекладу суспільно-політичної є вдалим.

- **presidential address was met with a standing ovation from the members of parliament.**

Президентський виступ було відзначено стоячими оваціями від депутатів.

У цьому випадку використовується спосіб описового еквівалента, оскільки суспільно-політична реалія *ovation* не є новою для української мови. Таким чином, видно, що переклад за допомогою описового еквівалента виконано точно.

- **The government's economic policy was a paradigm shift in fiscal strategy.**

Економічна політика уряду була парадигмальною зміною у фінансовій стратегії.

Черговий приклад використання описового еквівалента для передачі суспільно-політичної реалії, яка існує в мові перекладу.

- **The diplomatic negotiations were characterized by a delicate balancing act.**

Дипломатичні переговори відзначалися тонким актом балансування.

Загалом, використання в наведеному прикладі описового еквівалента виконує інформаційну функцію комунікації, при цьому втрачаючи національне забарвлення реалії, але в цьому контексті втрата не є критичною

- *The Chancellor outlined the economic recovery plan in a press conference.*

Міністр фінансів представив план економічного відновлення на прес-конференції.

У даному прикладі використовується спосіб передачі суспільнополітичної реалії на мову перекладу за допомогою культурного еквівалента. Використовуючи вузький контекст, можна сказати, що метонімія в розглянутому матеріалі використовується особливо часто. Водночас метонімія, яка використовується в такому контексті в українській мові в суспільно-політичних статтях, - явище рідкісне, тому в разі невмілого поводження може збентежити реципієнта, тому для передання цієї реалії було обрано рівноправну реалію, яка також відсилає до назви країни

- **The public voiced concerns over the proposed changes to healthcare.**

Громадськість висловила занепокоєння щодо запропонованих змін у системі охорони здоров'я.

Ще один приклад суспільно-політичної реалії, в якій міститься метонімія, але вже в цьому випадку вона вимагатиме від українськомовного читача більшої залученості в політичний дискурс. . За наявності в мові перекладу культурного еквівалента переклад матиме природніший вигляд і від читача не буде потрібно особливих зусиль для сприйняття тексту перекладу

- **The opposition party raised a motion of no confidence in the government.**

Опозиційна партія висунула питання про недовіру уряду.

У даному випадку ми спостерігаємо переклад, який здійснено за допомогою функціонального еквівалента, що повністю підходить за

комплексом П. Ньюмарка, який вносить у визначення функціонального еквівалента нейтрального слова. Для політичного дискурсу цілком природно уникати будь-яких різко негативних конотацій. Тим часом не тим не менш, інформативна функція в цьому комунікативному акті виконується [50].

- *The Changing of the Guard ceremony at Buckingham Palace is a popular tourist attraction.*

- *Церемонія Зміни Караулу перед Букінгемським палацом - популярна туристична атракція.*

У цьому випадку відбувається переклад за допомогою культурного еквівалента. Загалом інформативна функція виконана, проте існує більш звичний читачеві та перекладачеві варіант суспільно-політичної реалії, який при цьому закріпився настільки, що став журналістським штампом. Проте культурний еквівалент у розглянутому прикладі буде вдалим рішенням для перекладу

- **The British stiff upper lip is often associated with resilience in the face of adversity.**

Британська "тонка верхня губа" часто асоціюється з витримкою в умовах труднощів.

цей переклад, використовуючи культурний еквівалент, вдало передає сенс оригінального висловлювання Ці культурні еквіваленти допомагають не тільки передати смисловий зміст, а й врахувати культурні особливості та традиції, що є важливим для повного розуміння тексту в новому мовному середовищі.

- **The policy decision faced a backlash from various civil society groups.**

Рішення у сфері політики спричинило негативну реакцію різних груп громадянського суспільства.

Отже, за допомогою описового еквівалента в цьому прикладі буде передано вельми точно прагматичне значення написаного іншою мовою. Незважаючи на вдалу образність у тексті оригінальної статті, нею доводиться жертвувати, інакше текст виглядатиме надто художнім що може викликати незатребувану реакцію в читача.

- **The State Opening of Parliament featured all the pomp and circumstance of British tradition.**

Урочне відкриття Парламенту включало всю пишність та церемоніальність британської традиції.

використання в цій ситуації способу передання суспільно-політичної реалії за допомогою культурного еквівалента буде правильним рішенням. Обидві реалії є взаємозамінними.

- **The Royal Ascot is a highlight of the British social calendar.**

Королівський Аскот - це один із головних подій британського соціального календаря.

У цьому випадку ми бачимо приклад ще одного вдалого використання культурного еквівалента для передачі суспільно-політичної реалії.

- **In the end, the British initiative may show that a fault line has long been drawn in Europe between those countries that are actively helping Ukraine (especially the UK and Poland) and those who are more cynical and hesitant.**

Зрештою британська ініціатива може показати, що в Європі вже давно намітилася лінія розлому між тими країнами, які активно допомагають Україні (особливо Велика Британія і Польща), і тими, хто налаштований більш цинічно і вагається.

У цьому випадку спостерігаємо передачу суспільно-політичної реалії через функціональний еквівалент. Була можлива дослівна передача реалії "на

європейському континенті". Однак це було б дивним рішенням, тому що використання мовної одиниці "континент" заведено для мешканців Європи безпосередньо або для людей, що мешкають на островах, які географічно належать Європі.

- **The government faced backlash over its handling of the healthcare crisis.**

Уряд стикнувся з гострою критикою за своє управління кризою в сфері охорони здоров'я.

У наведеному прикладі показано використання функціонального еквівалента як способу передання суспільно-політичної реалії, яку можна було б розвинути в описовий еквівалент для збереження емпізи, яку несе оригінальна реалія.

- **The opposition accused the government of a lack of transparency.**

Опозиція звинуватила уряд у відсутності прозорості.

На цьому прикладі можна побачити те, як працює описовий спосіб передачі суспільно-політичної реалії. Насправді, якщо ми розглянемо дієслово *accused*, то воно означатиме "спричинити". Однак при зверненні до вузького контексту даного уривка, і широкого контексту в масштабах статті повністю, можна зрозуміти, що цей варіант перекладу не буде задовільним.

- **The British Prime Minister's Questions session is a weekly tradition in the House of Commons**

Щотижневі допитування прем'єр-міністра Великої Британії в Палаті об'єднаних обранців - це традиційна практика.

2.4 Виявлення лінгвокультурних відмінностей у використанні суспільно - політичних реалій в текстах.

У перекладознавстві існує певна дефініційна нерозшифрована проблема через те, що вчені-мовознавці та перекладачі пропонують різні тлумачення поняття "реалія", але немає єдиної загальноновизнаної детермінації цього поняття. Це значно ускладнює процес відтворення слів іноземною мовою.

Суспільно-політичні реалії класифікуються залежно від предмета. За цих умов функціональність реальності має вирішальне значення. У першому розділі кваліфікаційної роботи ми зазначили про реальність як про окрему царину мови, що містить певні одиниці, характерні для певних націй і культур. Таким чином, контент реалій складається з власних назв, побутових предметів та історичних подій, що відбулися в певній культурі чи країні.

У результаті аналізу британських газет "The Guardian", "The Sun", "The Telegraph" було виявлено та класифіковано реальні події відповідно до таких груп-кластерів, які являють собою адміністративно-територіальні одиниці, населенні пункти та географічні маркування::

- "The wild side of **north-east England**: the best pubs, walks and hidden beaches. The author of a new guide to **Northumberland**, the **North York Moors** and **Pennines** shares her favourite places to visit and things to do "[87]

*Дика сторона північно-східної Англії: найкращі паби, прогулянки та приховані пляжі. Авторка нового путівника **Нортумберлендом, Північно-Йоркськими болотами та Пеннінськими горами** ділиться своїми улюбленими місцями для відвідування та заняттями ("The Guardian", 8 травня 2021 року)*

- "A big pick-up in high skilled jobs helped **Yorkshire** and **the Humber** record the fastest employment growth in the UK last year, according to a report that will be a welcome boost to George Osborne's "**northern powerhouse**" agenda." [88]

Значне збільшення кількості висококваліфікованих робочих місць допомогло графству **Йоркшир і Хамбер** зафіксувати найшвидше зростання зайнятості у Великій Британії в минулому році, згідно зі звітом, який стане довгоочікуваним стимулом для програми Джорджа Осборна щодо "північної електростанції". ("The Guardian", 6 червня 2021 року)

- "Thousands gather to watch New Year's Eve fireworks as **London** declares itself a 'place for everyone'. The capital and **Edinburgh** rang in the new year with stunning firework spectacles"[89]

Тисячі людей збираються, щоб подивитися на новорічні феєрверки, оскільки Лондон оголосив себе "місцем для всіх". Столиця та Единбург зустріли новий рік приголомшливими феєрверками

- "There is not enough water to build thousands of new homes in **Cambridgeshire**, the **Environment Agency (EA)** has said.

The government body has objected to planning approval for five different developments in the county, amounting to around 4,400 homes, on the basis that supplying new homes with water will "pose a significant risk" to the local environment. Natural England, a separate body, has also objected to developments **in West Sussex**, classed as a "water-stressed" area, unless they can offset the additional water use elsewhere."[90]

У **Кембріджширі** недостатньо води для будівництва тисячі нових будинків, заявило **Агентство з охорони навколишнього середовища (АОНС)**. Урядовий орган заперечив проти затвердження планів п'яти різних проектів у графстві, які передбачають будівництво близько 4400 будинків, на підставі того, що забезпечення нових будинків водою "становитиме значний ризик" для місцевого довкілля. Окрема організація "Природна Англія" також заперечила проти забудови **Західного Сассексу**, що класифікується як "зона з дефіцитом води", якщо тільки вони не зможуть компенсувати додаткове використання води в інших місцях. ("The Telegraph", 24 липня 2021 року)

Реалії, пов'язані з носієм влади, з органами влади, включають такі фрази:

- “The public should then be asked whether their **monarch** - even if s/he remains notional **head of state** - should have any meaningful powers. Our poll suggests that only a small majority - 54% - are in favour of a **hereditary** monarch keeping any political powers. Stripping them of any formal constitutional links to either church or government would be half the battle won.”[91]

Потім слід запитати громадськість, чи повинен їхній **монарх** - навіть якщо він/вона залишається умовним **главою держави** - мати якісь значущі повноваження. Наше опитування показує, що лише незначна більшість - 54% - виступає за те, щоб **спадковий монарх** зберігав будь-які політичні повноваження. Позбавлення їх будь-яких формальних конституційних зв'язків з церквою чи урядом було б половиною виграної битви. (*"The Guardian"*, 6 грудня 2000 року)

- “Neither is true of our **House of Lords**, which has become a national embarrassment. We should simply (and speedily) abolish it and introduce proportional representation for elections to the **House of Commons**.”[92]

Це не стосується і нашої Палати лордів, яка стала національним соромом. Ми повинні просто (і якнайшвидше) скасувати її і запровадити пропорційне представництво на виборах до Палати громад. ("The Guardian", 2 липня 2021 року)

Слова, що описують суспільно-політичні реалії, включають політичну діяльність і діячів:

- “**King Charles beams with Camilla** as they head to New Year’s Eve church service at Sandringham. It's been a busy year for Charles from his coronation to drama with **Harry**. **KING** Charles was today seen beaming with his wife Camilla as the Royals headed to the New Year's Eve church service at Sandringham. **The King and Queen Consort - followed**

by other senior royals - were on their way to St Mary Magdalene's Church in Norfolk for the morning service.” [93]

Король Чарльз з Каміллою прямують на новорічну церковну службу в Сандрінгемі. Це був напружений рік для Чарльза - починаючи з його коронації і закінчуючи драмою з принцем Гаррі. Король Чарльз сьогодні був помічений зі своєю дружиною Каміллою, коли члени королівської сім'ї прямували на новорічну церковну службу в Сандрінгемі. Король і королева-консорт, а за ними й інші високопоставлені члени королівської родини, прямували до церкви Святої Марії Магдалини в Норфолку на ранкове богослужіння. ("The Sun" 31 грудня 2021 року)

- **“STARM OFFENSIVE Rishi Sunak** warns voters that ‘economically illiterate’ Sir Keir Starmer will hike taxes if elected. Sunak has also hit out at Starmer for dithering on key policies. RISHI Sunak will hit the road this week, warning voters that “economically illiterate” **Sir Keir Starmer** will raise taxes if he is elected. The Prime Minister will kick off the 2024 general election campaign by painting the Labour leader as weak on the economy.”[94]

Ріші Сунак попереджає виборців, що у разі обрання "економічно неграмотного" сера Кейра Стармера може призвести до суттєвого підвищення податків. Сунак також критикує Стармера за нерішучість у ключових питаннях політики. Сунак вирушає в дорогу цього тижня, попереджаючи виборців, що "економічно неграмотний" сер Кейр Стармер підвищить податки, якщо його буде обрано. Прем'єр-міністр розпочне загальну виборчу кампанію 2024 року, зобразивши лідера лейбористів як слабого економіста.

Також, до переліку реалій, що належать до патріотичних і громадських рухів, можна виділити такі лексеми, як "the democracy and human rights movement" - рух за демократію і права людини

- **“Leftist populism is the real threat to democracy. Hamas sympathising demagogues are on the march throughout Europe – and they’re not coming from the right”**[95]

Лівий популізм - це реальна загроза демократії. Демагоги, які симпатизують ХАМАСу, марширують по всій Європі - і вони йдуть не від правих ("The Telegraph", 23 листопада 2021 року)

- **“The Manchester arts venue Contact is managing and hosting the event on 9 September with Human Rights Tattoo, and an experienced local tattoo artist will apply the letters over the course of one day. Applicants are asked to express what the human rights movement means to them and why they want the tattoo, which will be drawn by Dax, a Manchester-based tattoo artist from India who specialises in fine line, single-needle tattoos, to whom participants can donate a fee of their choosing. The first 23 articles are available to be read in tattoos on 4,601 participants from 77 countries. Van Bussel is hoping to finish the work on 10 December, the day the Universal Declaration of Human Rights celebrates its 75th anniversary, though he intends to build further on his work with lectures and events.”**[96]

Манчестерський мистецький майданчик Contact організовує та проводить захід 9 вересня разом з Human Rights Tattoo, а досвідчений місцевий тату-майстер наноситиме літери протягом одного дня. Заявників просять розповісти, що для них означає рух за права людини і чому вони хочуть зробити татуювання, яке намалює Дакс, манчестерський тату-майстер з Індії, що спеціалізується на тонких лініях татуювання однією голкою, якому учасники можуть пожертвувати гонорар на власний розсуд. Перші 23 статті можна прочитати у татуюваннях 4 601 учасника з 77 країн світу. Ван Буссел сподівається завершити роботу 10 грудня, в день святкування 75-ї річниці Загальної декларації прав людини, хоча він має намір продовжити свою роботу з лекціями та заходами. ("The Guardian", 6 серпня 2021 року)

- **“Tony Blair’s think tank paid to advise countries with poor human rights. Non-profit backs ‘modernisation programme’ with autocratic Bahrain and works with Saudi regime after murder of journalist Jamal Khashoggi ”[97]**

Аналітичний центр Тоні Блера отримує гроші за надання консультацій країнам з низьким рівнем дотримання прав людини. Некомерційна організація підтримує "програму модернізації" в автократичному Бахреїні та співпрацює з режимом Саудівської Аравії після вбивства журналіста Джамаліа Хашоггі

Таким чином, на сторінках інтернет-видань британських газет можна виокремити такі суспільно-політичні реалії, як адміністративно-територіальні одиниці, географічні маркування, назви патріотичних і громадських рухів, носії влади та назви населених пунктів.

В українській мові з позиції лінгвокультурології можна виявити терміни-реалії, які пов'язані з назвами державних установ і відображають реалії суспільно-політичного устрою країни. Здебільшого вони не рівноцінні в смисловому відношенні з англійськими варіантами через наявність у їхній семантиці специфічних значень. Для їхньої передачі англійською мовою вживаються близькі за значенням еквіваленти.

household (сімейство, сім'я, династія, рід)

- **“A direct boost to household finances and a clear incentive to support choosing work over welfare.”** - Це прямиий поштовх до покращення фінансів домогосподарств та чіткий стимул для підтримки вибору роботи, а не соціального забезпечення".

street (вулиця)

- **Whether its a party in the street or watching the event on the telly, Brits know how to make the occasion.** - Незалежно від того, чи це вечірка на вулиці, чи перегляд події по телевізору, британці знають, як зробити свято особливим.

village (село)

- **Thick snow blankets the village of Nenthead in Cumbria -**

Густий сніг вкриває село Нентхед в Камбрії

district (район)

- **The bar hostess, whose identity is not known, is said to be aged in her 20s and have worked at a high-end bar in Seoul's Gangnam district.-** Господиня бару, чия особистість не відома, кажуть, що їй було близько 20 років і вона працювала у висококласному барі в сеульському районі Каннам

districts subordinate to the central government - (райони республіканського підпорядкування)

Для порівняння можна звернутися також до термінологічних реалій - топонімів, що виражають найменування населених пунктів в англійській та українських мовах. Так, наприклад, у Великій Британії вельми частішим є використання в мовленні слів на кшталт city, town, region, area, province, settlement, village тощо. В англійській мові можна зустріти й низку стійких словосполучень, у складі яких є розглянуті вище слова та які широко використовуються в суспільно-політичній сфері. Подібні вирази мають відповідники, що існують в українському лінгвокультурному середовищі з можливими варіантами перекладу:

- enter politics/go into politics - зайнятися політикою;

- Parents observing media coverage of the president's illness may wonder why anyone would want their kids to *go into politics*.

Батьки, які спостерігають за висвітленням хвороби президента в ЗМІ, можуть задатися питанням, чому хтось хоче, щоб їхні діти йшли в політику.

- party politics - дії, рішення тощо, що підтримують окрему політичну партію;

- But as the full scale of the atrocities of Hamas have become clear, those voices have been largely constrained to the fringes of *party politics*.

Але після того, як весь масштаб звірств Хамасу став очевидним, ці голоси здебільшого залишаються на периферії партійної політики.

- play politics - вести політичну гру;

Trump, himself, is trying to make the documents indictment an issue in his favor, telling voters that Biden and Democrats are using the legal system to *play politics*.

Сам Трамп намагається використати звинувачення щодо документів на свою користь, кажучи виборцям, що Байден і демократи використовують правову систему для гри в політику.

honesty is the best policy - чесність - найкраща політика;

- insurance policy - страховий поліс;

- For 35 years, Angela Jemmott and her five brothers paid premiums on a long-term care insurance policy for their 91-year-old mother.

- Протягом 35 років Анжела Джеммотт та її п'ять братів сплачували внески за страховим полісом довгострокового догляду за своєю 91-річною матір'ю.

- public policy - політика уряду;

- George La Noue, professor emeritus of *public policy* at the University of Maryland, said that challenges to federal programs for minorities picked up momentum amid the government's response to the coronavirus pandemic.

- Джордж Ла Ноу, почесний професор публічної політики в Університеті Меріленда, заявив, що виклики федеральним програмам для меншин набрали обертів на тлі реакції уряду на пандемію коронавірусу.

- policy making (вироблення політики), policy maker (відповідальні за вироблення політики)

- He had been a *policymaker* under four Republican and Democratic Presidents and had spent years on Capitol Hill fencing with congressional committees and lobbying for votes.

- Він був політиком при чотирьох президентах від Республіканської та Демократичної партій і провів роки на Капітолійському пагорбі, взаємодіючи з комітетами Конгресу та лобіюючи голосування.

2.5. Труднощі перекладу суспільно-політичних реалій та особливості їх перекладу в назвах статей в англомовній пресі

Щоб навчитися майстерності перекладу суспільно-політичних реалій, важливо враховувати загальну структуру перекладацької діяльності, знати ті рівні та підрівні, на яких відбувається реалізація перекладацького процесу, а також знати, якою мірою впливають на переклад жанрові особливості тексту. Чітке уявлення про саму діяльність в перекладі, можливості та обмеження, безсумнівно, дає більш ефективні результати.

Важливу роль у сприйнятті іншомовного тексту відіграє впізнавання слів. Як відомо, нерідко перекладач судить про значення іноземних слів за їхнім основним значенням. Особливо показовими в цьому відношенні є дії перекладача під час перекладів іноземною мовою. Таким чином, для успішного виконання перекладачем первинного осмислення тексту.

Важливою дією будь-якого перекладача є еквівалентне передавання сприйнятої смислової та стилістичної інформації оригіналу за допомогою засобів іншої мови (мови перекладу). Діяльність перекладача пов'язана зі всілякими діями, спрямованими на еквівалентне відтворення зрозумілого. У процесі перекладу механізм пошуку та добору лексичних засобів є, мабуть, найскладнішим, оскільки саме на даному етапі перекладачеві доводиться використовувати не лише весь свій інформаційний запас і фонові знання, а й також зважати на роль емоційно забарвлених елементів, прагматичних завдань перекладу тощо.

Під час передання експресивно-політичних та офіційно-ділових текстів перекладач вдається до використання різних, виразних засобів української мови. Знаходячи відповідні стилістичні рішення, перекладач тим самим прагне до досягнення певного комунікативного ефекту.

Досягнення перекладачем критичного розуміння суспільно- політичних реалій під час його перекладацько-аналітичної діяльності, поділ тексту на певні смислові відрізки, виокремлення та "зважування" одиниць перекладу - все це дає змогу перекладачеві домагатися точності та виразності під час перекладу. Для перекладу суспільно-політичних текстів це особливо важливо. Зрозуміло, точність розуміння і більша визначеність, що виникають у міру поглиблення розуміння, мають місце аж ніяк не завжди, а будуть значною мірою залежати від аналітичних здібностей і вмінь самого перекладача.

Нині в словниках англійської та української мов дуже багато слів, які дуже схожі за формою та звучанням. В останні десятиліття кількість такої лексики збільшилася. Українська мова отримала багато англійських слів, таких як *football, tendency progress, leader, process, diplomacy* тощо. Тим не менш, можна помітити, що навіть серед абсолютно інтернаціональних слів можна помітити відмінності в тому, як вони використовуються в англійській та українській мовах, а не щодо термінів. Таким чином, *progress* - це не тільки прогрес, а й успіхи, досягнення і розвиток. *leader* - це не тільки лідер, а й керівник, очільник або делегація, і так далі. Вибір правильного еквівалента під час перекладу залежить від жанру тексту, що перекладається, сполучуваності слів українською мовою та інших чинників.

Перекладачі добре знайомі з "легкістю" перекладу міжнародної лексики.

А) Насамперед це так звані "хибні друзі" перекладача, тобто слова, які за фонетичною або графічною формою схожі на українські слова, але мають зовсім інше значення.

На прикладі, використаних у британських газетах, декількох прикладів слів- реалій так їх справжньому контексту у тексті:

- **Adept** – Експерт, знавець

- “Boris shows he’s as adept at pedalling a bike as he is at peddling lies. Prime minister hits the local election campaign trail, where he’s more than happy to take voters for a ride” [98] (“The Guardian” 5 травня 2021)

Борис демонструє, що він так само вправно крутить педалі велосипеда, як і торгує брехнею. Прем'єр-міністр вирушає в передвиборчу кампанію на місцевих виборах, де він із задоволенням покатає виборців на велосипеді.

Мається на увазі, його навички у катанні на велосипеді. І що у справі, що стосується пустих обіцянок, він такий самий знавець, як і у їзді на ровері.

Під час аналізу ми з'ясували, що причиною помилок під час перекладу може бути розбіжність схожих англійських і українських слів. Також можна виокремити аналогічний за своїм принципом, але трохи поглибленіший ряд іменників в англійській мові, що вживається в однині та множині, а в українській - тільки в однині. Наприклад, industry, economy, policy. У множині industries може означати галузі промисловості або промисловість (низки країн); policies - політика, політичний курс (низки країн або в різних галузях), наприклад:

foreign and domestic policies of the new government - зовнішня і внутрішня політика.

nuclear weapons - ядерна зброя

- “Return of US **nuclear weapons** to UK would be an escalation, says Russia. Moscow says it would respond with ‘countermeasures’, after US air force budget item hinted at possible move. “[106]

Повернення ядерної зброї США до Великої Британії стало б ескалацією, заявляє росія. Москва заявила, що відповідь "контрзаходами" після того, як пункт у бюджеті військово-повітряних сил США натякнув на можливий наступ. ("The Guardian 5 вересня 2021 року)

democracies - демократичні держави

- “Taiwan needs our weapons – instead, we’re sending them to bad guys. The Biden administration must prioritise **democracies** over illiberal states like Egypt”[107]

Тайваню потрібна наша зброя - натомість ми відправляємо її злочинцям. Адміністрація Байдена повинна надавати пріоритет демократичним державам, а не неліберальним державам на кшталт Єгипту

Деякі іменники в англійській мові у множині набувають нових значень.
difference - різниця, відмінність

- “Prince Harry and Boris Johnson are more alike than you might think – can you spot the **difference**?”[108]

Принц Гаррі та Борис Джонсон схожі більше, ніж ви можете собі уявити - чи можете ви побачити різницю?

differences - 1) відмінності, 2) розбіжності

- “**Differences** between EU and US nutrition labels go far beyond ounces and grams. When you’re trying to stay healthy, food labels can help. Here’s how to navigate the thorny, heavily regulated and sometimes willfully obtuse labelling in the US and EU”[109]

Розбіжності між етикетками харчових продуктів в ЄС та США виходить далеко за межі унцій та грамів. Коли ви намагаєтеся зберегти здоров'я, етикетки на продуктах харчування можуть допомогти.

Не менш важливим пунктом в цьому питанні – неологізми. Англійський суспільно-політичний словник безперервно поповнюється неологізмами, тобто новими словами і новими значеннями вже існуючих слів. Вони створюються для позначення нових понять, що виникають у зв'язку із соціально-політичними змінами, розвитком науки і техніки та іншими суспільними явищами, що відбуваються в тій чи іншій країні.

"Значну частину новоутворень становлять неологізми, які створюються на основі існуючих лексичних одиниць і являють собою подальший їхній смисловий розвиток".

Слово, вжите в різних контекстах, набуває нових відтінків значення. Так, слово confrontation- спочатку означало очна ставка, звірення, зіставлення. З плином часу це слово стало вживатися в словосполученні confrontation of armed forces і набуло значення зіткнення збройних сил. Нині слово confrontation набуло значення (відкрите) зіткнення, протистояння, протиборство.

- “Trump backs away from further **military confrontation** with Iran. ‘Iran appears to be standing down,’ Trump said, in an uncharacteristically sober speech following rising tensions between US and Iran”[110]

Трамп відмовляється від подальшого збройного протистояння з Іраном. "Іран, схоже, відступає", - сказав Трамп у нехарактерно тверезому виступі після зростання напруженості між США та Іраном

Неологізми утворюються ще й шляхом приєднання префіксів і суфіксів.

Префікс re- означає повторність дії:

reconsideration - повторний розгляд

- “Don’t ‘close the door’ on asylum seekers, faith leaders urge Boris Johnson. More than 1,000 faith leaders sign letter to Government urging **reconsideration** of Nationality and Borders Bill”[111]

*Не "зачиняйте двері" перед шукачами притулку, закликають релігійні лідери Бориса Джонсона. Понад 1000 релігійних лідерів підписали лист до Уряду із закликом **повторно розглянути** законопроект про громадянство та кордони (The Telegraph 28 лютого 2021)*

Префікс de- надає значення зворотної дії:

denuclearise - позбавляти ядерної зброї

- “North Korea warns US sanctions could derail plans to **denuclearise**. North praises Trump for ‘willingness’ to improve relations but says economic measures are ‘grave miscalculation’”[112]

Північна Корея попереджає, що санкції США можуть зірвати плани щодо позбавлення від ядерної зброї. Північна Корея хвалить Трампа за "готовність" полішити відносини, але каже, що економічні заходи є "серйозним прорахунком" ("The Guardian 17 грудня 2018 року)

deflation – дефляція

- “China's economy has fallen into **deflation** after consumer prices fell year on year last month for the first time in more than two years, ...” [113]

*Економіка Китаю впала в **дефляцію** після того, як минулого місяця у річному обчисленні споживчі ціни впали вперше за більш ніж два роки, ... ("The Guardian 8 серпня 2021 року)*

Суфікс -ee утворює іменники, які дуже часто передають значення об'єкта дії:

detanee – затриманий

- “Fifth immigration **detainee** arrested after release due to high court ruling. Parliament told man arrested in connection with an outstanding warrant”[114]

*П'ятий **затриманий** іммігрант заарештований після звільнення за рішенням Високого суду. Парламент повідомив, що чоловіка заарештували у зв'язку з невиконаним ордером на арешт ("The Guardian 7 грудня 2021 року)*

Pardee - взятий на поруки, помилуваний

- “There was "no doubt", Temperton and pals were "**here to pardee**". But, fatefully in 1979, Temperton was recruited by Quincy Jones to write for ...”[115]

*Не було жодних сумнівів, що Темпертон і його друзі були "**тут для того, щоб помилувати**". Але у 1979 році Темпертон був завербований Квінсі Джонсом, щоб писати для ... ("The Guardian 10 липня 2009 року)*

retiree - той, хто пішов на пенсію

- “Norman Tebbit: ‘Too many people in politics today are rather poor material’. Once dubbed the ‘Chingford Skinhead’, **the recent retiree** talks about the IRA, losing his wife and his first impressions of Margaret Thatcher”[116]

*Норман Теббіт: "Занадто багато людей в політиці сьогодні є досить слабкою сировиною". **Нещодавній пенсіонер**, якого колись прозвали "Чингфордським скінхедом", розповідає про ІРА, втрату дружини і свої перші враження від Маргарет Тетчер ("The Guardian 2 квітня 2021 року)*

Висновки до розділу 2

У процесі дослідження було виявлено, що переклад суспільно-політичних реалій з англійської мови на українську є завданням, яке вимагає глибокого розуміння не лише мовних конструкцій, але і культурних, історичних та політичних контекстів. Статті британських газет, такі як *The Guardian*, *the Daily Telegraph*, *the Sun*, виявилися багатим джерелом суспільно-політичної інформації, але водночас вимагали від перекладача високого рівня компетентності.

Наявність у кожній мові слів-реалій пов'язана з тим, що кожна національна культура має власну мовну картину світу, свої традиції та звичаї, менталітет, які не мають адекватного варіанту в чужій мові та в чужій культурі. Така категорія слів із національно-культурним малюнком являє собою складну картину, не зовсім зрозумілу для носія зовсім іншої мови, тому що подібні одиниці позначають не прості речі й поняття, а національно-специфічні реалії. наводить чотири основні принципи, за якими можливі переклади назв реалій:

- транслітерація або транскрипція;
- створення нового слова або словосполучення;
- використання слова, яке позначає щось близьке (хоча й нетотожне) за функцією;

У підсумованому вигляді всі прийоми і способи перекладу безеквівалентної лексики, зокрема реалій, запропонованих вченими, можна розділити на такі три великі групи: 1) лексичні трансформації, 2) граматичні трансформації, 3) змішані (лексико-граматичні) трансформації. Найпродуктивнішими прийомами перекладу проаналізованих нами прикладів виявилися транскрипція/транслітерація, калькування, аналог та описовий переклад.

Рис. 1.

Під час аналізу виявлено ряд особливостей та труднощів у перекладі, таких як вибір еквівалентів для ідіом та фразеологізмів, адаптація стилістичних прийомів, а також передача тону та атмосфери оригіналу. Однак, дотримуючись адекватності та культурного контексту, були розроблені стратегії для успішного вирішення цих завдань.

Результати порівняльного аналізу підтвердили, що переклад суспільно-політичних реалій є складним процесом, що вимагає високого рівня мовної та культурної компетентності в перекладача. Отримані висновки допоможуть не лише лінгвістам, а й журналістам, перекладачам, та всім, хто займається міжнародними комунікаціями, у поліпшенні якості перекладу та збереженні інтегритету суспільно-політичного змісту при перенесенні його з одного культурного середовища в інше.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Вивчення англійської суспільно-політичної лексики - реалій і термінів - з позиції носія української мови дало змогу сформулювати такі висновки. Наше дослідження належить до числа порівняльних наукових робіт, зв'язок із перекладом яких нерозривний та обґрунтований, насамперед, екстралінгвістичними чинниками. Різноманітність мови, як національних мов, так і мов різних народів, можна вважати незрівнянною можливістю людської мови.

Лексика як окрема і значна система в будь-якій мові утворює таке середовище, що кожному слову і, відповідно, кожному поняттю відводиться певне місце, яке окреслене певними відношеннями до інших слів і понять даної мови. Тому характер окреслення конкретних частин реального світу, їхньої класифікації та передавання в іншій мові цілковито залежить від того, чи наявні в тому мовному та лінгвокультурному середовищі відповідне поняття і, відповідно, в тій мові відповідні найменування та лексичні одиниці. Питання мовних реалій протягом останніх років є безсумнівно однією з актуальних проблем як перекладознавства, так і лінгвістики, і тому ці питання розглядалися в працях багатьох учених доволі всебічно й ґрунтовно. Термін "реалія" в сучасному мовознавстві, а саме: у перекладознавстві, порівняльному мовознавстві, у лінгвістиці та лінгвокраїнознавстві посідає особливе місце як актуальне питання вивчення та дослідження. У теоретичних матеріалах з мовознавства існує досить велика кількість підходів щодо визначення та способів класифікації реалій, кожен з яких вирізняється чимось особливим з-поміж іншого науково-методологічного підходу. Справді, питання класифікації реалій розглядаються на стику кількох наукових напрямів і дисциплін. Реалії означають слова і словосполучення, які називають предмети, об'єкти, явища, характерні для побуту, культури, суспільного та історичного розвитку одного народу. Реалії малознайомі або чужі іншому народові, тому що вони виражають національний або часовий колорит, і не мають точних

відповідників в іншій мові. Реалії завжди вимагають особливого підходу під час перекладу з вихідної мови на іншу мову. Як у практиці, так і в теорії перекладу дослідники завжди спиралися на певні концепції та теорії лінгвістичної науки, і в процесі змін і появи нових теорій та ідей змінювалися й розвивалися основні підходи та моделі перекладів. Під час перекладу мовного матеріалу різного змісту і стилю необхідно враховувати реалії країни мови, що вивчається, оскільки в текстах вони завжди містяться в достатку. За своєю лінгвістичною природою терміни тісно пов'язані з реаліями і займають особливе місце в науці про мову.

Так, подібно до реалій, терміни - це особлива частина лексики, що має свої особливості та потребує особливого підходу і своїх методів вивчення, і, будучи особливою частиною лексичного складу, становлять інтерес для науковців-лінгвістів, які займаються питаннями міжмовних стосунків, зіставними дослідженнями, теорією та практикою перекладу. (Додаток 1.) Одну з найбільших груп термінів у лінгвістиці становлять політичні терміни. Політична мова являє собою певну підсистему мови народу, що призначена для політичного спілкування, включно з пропагандою тих чи інших ідей, ухваленням та обґрунтуванням соціально-політичних рішень в умовах множинності суспільних точок зору.

Проведена в роботі класифікація реалій ґрунтується на науково-методологічних засадах сучасної лінгвістичної науки. У них реалії поділено на такі основні групи, які, своєю чергою, можуть диференціюватися ще на більш приватні класи та підгрупи:

- а) ономастичні реалії, або власні імена як реалії;
- б) атрибутивні реалії, або реалії як засіб відображення місцевого історичного колориту;
- в) загальнонаціональні реалії. При цьому підкреслюється, що перелічені класифікації певною мірою мають умовний характер, оскільки деяких із них одночасно можна віднести до кількох рубрик і груп предметної класифікації, а також до різних її розподілів, або ж включити до інших

перекладознавчих категорій і розрядів. Проведений статистичний аналіз англо-українського словника показує, що найчисельнішими в словнику виявилися такі тематичні групи, як військові реалії та реалії судової системи, а також ті, що обізначають політичну діяльність і політичних діячів, соціальні явища, державні символи, політичну структуру тощо. Серед найменш чисельних у словнику опинилися такі тематичні групи, як установи та організації, стани та касти, політичні партії тощо. Не знайшли свого відображення в словнику також такі тематичні групи, як уряди регіонів, соціальні установи тощо. Загалом проведений нами аналіз показує, що суспільно-політичні реалії становлять відчутну частину словникового складу англійської мови та відіграють суттєву роль у спілкуванні представників англійської та української мов у царині суспільно-політичного життя. Таким чином, суспільно-політичні реалії та терміни певною мірою відображаються у двомовних, у нашому випадку, англо-українських, словниках і за кількістю та значущістю у міжмовному фаховому та спеціальному спілкуванні посідають особливе місце. Для розв'язання проблем, пов'язаних із перекладом суспільно-політичних реалій англійської мови українською мовою, в арсеналі перекладачів є безліч засобів, що сприяють цьому процесу в конкретних текстах. Застосовуючи такі способи перекладу, як транскрипція/транслітерація, калькування та описовий переклад, проаналізовані в цій роботі, перекладачі створюють так звані okazionalni perekladački ekvivalenti, що ще не зафіксовані у двомовних словниках і поки що не увійшли до словникового складу мови, що перекладає. Надалі з часом okazionalni ekvivalenti, як було зазначено, стають stійkimi ta postійnimi ekvivalentami і виходять із категорії bezekvivalentnoї leksiki. Кожен із розглянутих способів передання суспільно-політичних реалій і термінів має свої і позитивні, і негативні сторони при застосуванні в окремих випадках. Вибір конкретного з них залежить від рішення і майстерності перекладача та поставлених ним перекладацьких завдань. Також аналіз наших практичних прикладів суспільно-політичних реалій і термінів

засвідчив продуктивність транскрипції/транслітерації, калькування та описового перекладу. Аналіз теоретичного та практичного матеріалу також дає нам змогу сформулювати такі загальні висновки.

Очевидними є теоретичні передумови дослідження суспільно-політичних реалій, що були виявлені та проаналізовані в даній теоретичній частині кваліфікаційного дослідження.

Суспільно-політичні реалії як феномен міжмовної комунікації являють собою важливий пласт лексики і потребують особливого підходу до їх вивчення в умовах нових мовних зв'язків.

У загальній класифікації реалій суспільно-політичні реалії посідають особливе місце і під час практичного аналізу можуть бути уточнені та систематизовані з урахуванням лінгвокультурної специфіки мов, що розглядаються.

Англійська мова має велику кількість суспільно-політичних реалій, які потребують послідовного вивчення з лінгвокультурного та перекладацького аспектів.

Для успішної реалізації комунікативних функцій мови слід володіти знаннями про національно-культурний фон слова.

Англійсько-український переклад є досить складним процесом, де особливе місце посідає переклад суспільно-політичних реалій мов, що зіставляються.

Необхідно зміцнювати теоретичну базу у галузі суспільно-політичного перекладу. Досліджена нами тема досить обширна і може бути вивчена і в ряді інших аспектах, крім розглянутих у цій кваліфікаційній роботі.

Перспектива дослідження полягає у дослідженні реалій в художньому тексті та особливостей їх відтворення українською мовою.

Abstract

The research is devoted to the problem of translation of realities socio-political texts. The study focuses on the peculiarities of translating socio-political realities that most clearly illustrate and characterise the features of socio-political life based on British newspapers and the ways of their translation into Ukrainian. The focus is on the characteristic use of a significant number of political terms and concepts, social realities. The paper analyses the problems a translator has to deal with translating socio-political realities: language skills, knowledge of political terminology, understanding of the cultural peculiarities of both the target and source languages.

The main tasks are to convey and show the methods and means of information transfer that a translator uses when working with such texts.

Language is an essential part of culture and belongs to the elements that do not coincide. The languages may have a small number of coincidences, depending on the identity of each language and the presence of cultural contacts in their history. The elements that do not coincide include lexical items that belong to the non-equivalent vocabulary, as well as lexical meanings that are present in a word in one language and absent or different in words in the other language. Socio-political realities are a special layer of vocabulary where lexical items belonging to the nationally coloured vocabulary are most concentrated, and a distinctive feature of realities is the connection of the object or phenomenon denoted by a reality with a certain people or historical period of time. The translation of realities often causes difficulties, as the translator needs to convey not only the substantive content of the reality, but also its national and historical colouring.

Key words: socio-political translation, socio-political realities, political terminology

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абабілова, Н. М., and В. Л. Білокамінська. "Особливості перекладу термінів українською мовою." Молодий вчений 2 (6) (2015): 126-128.
2. Артемова, А. Ф. "Особенности перевода единиц с культурной семантикой." Перевод: язык и культура. II форум переводчиков, писателей и издателей стран СНГ и Балтии. Ереван: Лингва (2009): 66-77.
3. Баланик І. Д., Бялик В. Д. Труднощі та способи перекладу суспільнополітичних реалій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. №2. С. 11-15.
4. Бевз, Н. В. Переклад як культурний феномен: герменевтико-комунікативний аспект. Diss. НВ Бевз, 2010.
5. Белих, Оксана Миколаївна. "Практика перекладу з німецької мови: методичні рекомендації." (2014).
6. Білецька, О. О. "Мовні реалії як вербальне вираження специфічних рис національних культур." Питання культурології 30 (2014): 20-27.
7. Блавацький, Сергій. "Таблоїдизація якісної преси у Великобританії." Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика.— 2007.—Вип 30 (2007): 91-102.
8. Бояркіна В.Д. Про деякі особливості нової дієслівної лексики//Нові слова і словники нових слів. / В.Д. Бояркіна -Л., 1983. -С. 93-102
9. Бутиріна, М. В. "Масмедійні стереотипи у світлі теорії категоризації." Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика (2008): 19-22.
10. Василик, Л. "Концептуальна публіцистика як виразник національної ідентичності." Журналістика: науковий збірник/за ред. НМ Сидоренко.— К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка (2010): 41-50.
11. Велика Українська Енциклопедія. – URL : <https://vue.gov.ua>
12. Герцовська, Наталія Олексіївна. "Реалія як лінгвістичне явище." Сучасні дослідження з іноземної філології 12 (2014): 36-42.
13. Гнатюк, Н. Г. "Ономастичні реалії в міжкультурному аспекті перекладу англійських текстів." Проблеми семантики слова, речення та тексту. Збірник наукових праць (2003): 68-74.
14. Гончар, О. С. "Публіцистичний дискурс та його функції." Новітня філологія 16.36 (2010): 35-41.

- 15.Гуренко, Н. В. "Специфіка перекладу суспільно–політичних реалій." (2007).
- 16.Демський, М. Т. "Українські фраземи й особливості їх творення." Львів: Просвіта 62 (1994).
- 17.Зацний, Ю. А. "Розвиток словникового складу сучасної англійської мови." Запоріжжя: Запорізький державний університет 431 (1998).
- 18.Зацний, Ю. А. "Шляхи і способи збагачення сучасної розмовної лексики англійської мови." Нова філологія.–2009.–Вип 34 (2009): 189-195.
- 19.Зацний, Ю. А., and А. В. Янков. Нова розмовна лексика і фразеологія: Англо-український словник.: Довідкове видання. Нова Книга, 2010.
- 20.Зорівчак, Р. П. "Реалія і переклад/Роксолана Петрівна Зорівчак." Львів: Вид-во при Львів. ун-ті (1989).
- 21.Кирда, А. Г., and О. О. Письменна. "Формування компетентності в перекладі на матеріалі сучасних суспільно-політичних реалій." Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка 49 (2015): 252-260.
- 22.Кирилова, О. В. "The guardian: від другорядної манчестерської газети до одного з найбільш цитованого медіа світу." Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Соціальні комунікації 21, Вип. 13 (2013): 60-67.
- 23.Кияк, Тарас Романович, О. Д. Огуй, and А. М. Науменко. Теорія і практика перекладу [нім.].: Підручник для ВНЗ. Нова Книга, 2006.
- 24.Ковтун, Н. "Лексика на позначення суспільно-політичних реалій німецької та української мов." Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Філологічні науки 81 (3) (2009): 294-296.
- 25.Колесник, Аліна Олексіївна, and Ольга Федорівна Белікова. "Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів." Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг 1 (2010): 719-727.
- 26.Кононець, Ю. "Методи графічного аналізу вербальних товарних знаків в англійськомовному рекламному дискурсі (Methods of graphic analysis of verbal trademarks in advertising discourse)." Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія" Філософія" Вип. 62 (2016): 168-170.
- 27.Котвіцька, Вікторія Миколаївна. "Використання та способи перекладу неологізмів у корейській мові." (2023).
- 28.Крайнікова, Т. "Функції культури медіаспоживання." Вісник Книжкової палати 4 (2014): 39-41.

29. Кузнєцова, Т. В. "Аксіологічні моделі мас-медійної інформації: монографія." Суми: Університетська книга 279 (2010).
30. Куценко, В. А. "Стратегії перекладу суспільно-політичних текстів." (2017).
31. Лівандовський, М. "Вплив інформації на свідомість мас." Українська журналістика в контексті світової (2001): 39-42.
32. Лощенова, І. Ф., and В. В. Нікішина. "Перекладацькі проблеми відтворення англійських лінгвореалій." Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Філологічна 45 (2014): 275-277.
33. Любчук, Н. В. "Відтворення іншомовних назв відомств, партій, організацій німецькою й українською мовами." Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 27 (2015): 255-264.
34. Мороз, Т. О. "Специфіка перекладу культурно маркованих одиниць." Вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського (2018): 64-68.
35. Москвич, Ольга Дмитрівна, and Ольга Дмитриевна Москвич. "Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір." (2014).
36. Подорожна, К. Ю. "Проблема класифікації реалій та виокремлення історизмів у ній." Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка 74 (2014): 271-275.
37. Прокопова, Єлизавета Андріївна. Особливості перекладу суспільно-політичних реалій (на матеріалі текстів онлайн-новин stern. de). BS thesis. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020.
38. Разумна, К. А., and К. А. Разумная. "Відтворення суспільно-політичних реалій української сучасності в британському публіцистичному дискурсі." (2017).
39. Смерчко, А. К., et al. "Фразеологія в таблицях і тестах: онтологічний, культурологічний та контрастивний аспекти." (2003): 161-164.
40. Удовіченко, Ганна Михайлівна. "Генеза становлення поняття реалія у сучасному перекладознавстві." Інтелект, особистість, цивілізація 12 (2016): 52-65.
41. Aixela, Javier Franco. Culture-Specific Items in Translation / Aixela Javier Franco; translation, power, subversion Roman Alvarez and M. Carmen. - Africa Vidal eds. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press, 2007. - P. 61- 78.
42. Baker, Mona. In other words/Mona Baker. - London: Routledge. 1992. - 317 p.
43. Cauer, P. Die Kunst des Übersetzens / P. Cauer. - Berlin, 1914. - S. 400. 168. Chamber's dictionary of synonyms and antonyms / edited by Martin H. Manser. - Tehran: Gowyesh-e Now, 2001. - 405 p

44. Fišer, Zbyněk. Překlad jako kreativní proces. Teorie a praxe funkcionalistického překládání. Host, 2009.
45. Katan, David. Translating Cultures. An introduction for Translators, Interpreters and Mediators/David Katan. - Manchester: St. Jerome Publishing, 1999. - 359 p.
46. Larson, Mildred L. Translation: theory and practice, tension and interdependence. American Translators Association scholarly monographs / Mildred L. Larson. – USA: State University of New York, 1991. - 270 p.
47. LEVÝ, Jiří. "Umění překladu. 3. vydání. Praha: Panorama." (1998).
48. Mansour, Mariam Hassan. "International Journal of English Language & Translation Studies."
49. Merriam-Webster's Collegiate Dictionary. - USA: Massachusetts, 1998. - Tenth edition. - 1557 p.
50. Newmark, P. A Textbook of Translation/P. Newmark. - New York, 1988. - 292 p.
51. Nida E. A. The Theory and Practice of Translation / E. A. Nida & C. R. Taber. - Leiden: Koninklijke Brill. NV, 1969/1982. - P. 199.
52. Nida, E. The theory and Practice of Translation / E. Nida, Ch. R. Taber. - Leiden, 1969. – 220 p.
53. Nida, Eugene A. Towards a science of translating/ Eugene A. Nida. - Leiden: E. J. Brill, 1964. – 259 p.
54. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English by A.S. Hornby / edited by Sally Wehmeier; phonetics Editor Michael Ashby. – Oxford University Press, 2000. - Sixth edition. - 1539 p.
55. Savory, T. The art of translation / T. Savory. – London, 1957. - 159 p.
56. Standard Tajik-English Dictionary / compiled and edited by R.B. Olson and R.A. Olson. - StarPublications, 2000. – 615 p.
57. Stolze, Radegundis. The hermeneutic approach in translation. Creating "presence" in translation / Radegundis Stolze // Claims, Changes and Challenges in Translation Studies. – Amsterdam, 2004. – P. 39-50.
58. Tarnosci, L. Congruence entre l'original et la traduction / L. Tarnosci. – Babel, 1967. - Vol. 13. – P. 137-143.
59. Tellingner, Dusan. A realiak fordftasa a fordito kulturalis kompetenciaja szemszogeabol. In Forditastudomany /Tellingner Dusan. – 2003. - Vol. 5. - №. 2. - P. 58-60.
60. TVÁČEK, Dušan. "Kapitoly z teorie překladu." (1998).
61. Tytler, A. F. Essay on the principles of Translation. Amsterdam. Studies in the theory and history of Linguistic studies. Book 1. / A. F. Tytler. – Amsterdam, 1978. – Vol. 13. – 457 p.
62. Weinreich, Urien. Languages in contact. Finding and problem/Urien Weinreich. – New York: Columbia University, 1953. – 148 p.

63. Whorf B. L. Language, thought and reality (selected writings of B. L. Whorf) / B. L. Whorf; ed. John B. Carroll. - New York: Wiley, 1956. – P. 213.
64. Yang, Wenfen. "Brief study on domestication and foreignization in translation." Journal of Language Teaching and Research 1.1 (2010): 77-80.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. The Guardian: <https://www.theguardian.com/world/live/2023/dec/25/russia-ukraine-war-live-moscow-russia-zelenskiy-christmas-day-on-25-december#:~:text=%E2%80%9CEvil%20will%20be%20defeated%2C%E2%80%9D,said%20in%20his%20nightly%20address>.
2. The Guardian: <https://www.thesun.co.uk/news/25151160/ukrainian-soldier-christmas-trenches-defeat-putin/>
3. The Guardian: <https://www.express.co.uk/news/world/1848973/Ukraine-to-celebrate-Christmas-today>
4. The Guardian: <https://www.theguardian.com/politics/2023/dec/26/tories-to-promise-help-for-first-time-buyers-in-effort-to-lure-voters-say-reports>
5. The Guardian: <https://www.theguardian.com/politics/2023/dec/27/jeremy-hunt-announces-6-march-as-date-for-spring-budget>
6. The Guardian: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-12903643/Poll-voters-Tories-Labour-not-fit-run-country.html>
7. The Guardian: <https://www.theguardian.com/football/2023/dec/26/burnley-liverpool-premier-league-match-report>
8. The Guardian: <https://www.express.co.uk/sport/football/1848277/Liverpool-team-news-predicted-XI-vs-Arsenal-Darwin-Nunez>
9. The Guardian: <https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-12902061/PLAYER-RATINGS-Darwin-Nunez-ends-dry-spell-goal-Jarell-Quansah-shines-defence-Liverpool-ease-comfortable-win-Burnley-return-Premier-League-table.html>
10. The Guardian: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2023/dec/23/london-police-investigate-theft-banksy-street-sign>
11. The Guardian: <https://www.thesun.co.uk/news/25150546/banksy-stop-sign-drones-london-stolen/#:~:text=A%20MAN%20has%20been%20arrested,%2C%20South%20London%20on%20Friday.&text=But%20just%20an%20hour%20after,were%20seen%20taking%20it%20down>
12. The Guardian: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-12896901/Banksy-bandit-ARRESTED-Met-Peckham-stolen.html>
13. The Guardian: <https://www.theguardian.com/politics/2023/dec/27/diana-apparently-believed-northern-ireland-part-of-the-republic-archive->

- <https://www.theguardian.com/law/2023/aug/06/project-tattoo-human-rights-declaration-people-uk>
33. <https://www.telegraph.co.uk/news/2024/01/01/tony-blair-charity-links-governments-with-oor-human-rights/>
- <https://www.theguardian.com/politics/2021/may/05/boris-johnson-adept-peddling-bike-peddling-lies>
35. <https://www.theguardian.com/society/2024/jan/01/nhs-data-for-england-showing-rise-in-cancer-checks-is-misleading-say-experts#:~:text=NHS%20figures%20that%20show%20more,in%20the%20decade%20since%202013>
36. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2023/jun/23/calls-nap-sleep-work-study-research-benefits>
37. <https://www.theguardian.com/us-news/2023/nov/21/univision-trump-interview-blaya>
38. <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2022/09/13/man-survives-four-days-florida-swamp-alligator-bites-arm/>
39. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-12915925/Fury-Sadiq-Khan-puts-centre-Londons-New-Year-fireworks-start-election-year-Mayor-presents-message-appears-skies-political-light-display-diversity.html>
40. <https://www.telegraph.co.uk/opinion/2023/11/30/planet-normal-stephen-pound-on-starmer/>
41. <https://www.telegraph.co.uk/obituaries/2023/11/27/james-robertson-alternative-economics-died-obituary/>
42. <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/05/return-of-us-nuclear-weapons-to-uk-would-be-an-escalation-says-russia>
43. <https://www.telegraph.co.uk/authors/j/jk-jo/jordon-cohen/>
44. <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/06/13/prince-harry-boris-johnson1/>
45. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2015/sep/08/food-labeling-us-fda-eu-health-food-safety>
46. <https://www.theguardian.com/us-news/2020/jan/08/trump-backs-away-from-further-military-confrontation-iran>
47. <https://www.telegraph.co.uk/politics/2022/02/28/dont-close-door-asylum-seekers-faith-leaders-urge-boris-johnson/>
48. <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/17/north-korea-warns-us-sanctions-could-derail-plans-to-denuclearise>
49. <https://www.theguardian.com/world/2023/aug/08/chinese-economy-expected-to-have-slipped-into-deflation-as-recovery-falters>
50. <https://www.theguardian.com/australia-news/2023/dec/07/indefinite-immigration-detention-detainee-charged-parole-ntwnfb>

51. <https://www.theguardian.com/music/musicblog/2009/jul/10/michael-jackson-thriller-rod-temperton#:~:text=There%20was%20%22no%20doubt%22%2C,selling%20album%20of%20all%20time>
52. <https://www.telegraph.co.uk/news/2022/04/02/norman-tebbit-many-people-politics-today-rather-poor-material/>

ДОДАТОК 1 СПИСОК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ

1.	Abandon heritage	відмовитись від спадщини
2.	Adept	експерт, знавець
3.	Admiral	адмірал
4.	Aggressor	агресор
5.	Alibi	алібі, доказ невинності у скоєнні злочину
6.	Anarchist	анархіст, прихильник анархії
7.	Anti-fascism	антифашист
8.	Archbishop of canterbury	архієпископ кентерберійський
9.	Arsenal	арсенал
10.	As genuine	справжньою
11.	Asphalt	асфальт
12.	Atheist	атеїзм
13.	Atlas	атлас
14.	Attorney general	генпрокурор у великій британії;
15.	Autocrat	автократ, диктатор
16.	Backbencher	член палати представників сб, який не має важливої посади у своїй партії і сидить на задньому ряді
17.	Backfired	зворотний ефект
18.	Banksy street sign	вуличного знаку бенксі в лондоні
19.	Battle-trying	перевірений у бою
20.	Bolt cutters	кусачки
21.	Branches of parliament	підрозділи парламенту
22.	British premier	прем'єр міністр британії

23.	Brits	скор. британці
24.	Buckingham palace	букінгемський палац
25.	Budget	бюджет
26.	Burgess	громадянин, член парламенту
27.	Burnley	бернлі
28.	Cabinet secretary	секретар кабінету міністрів
29.	Cadet	кадет
30.	Cambridgeshire, the environment agency (ea)	агентство з охорони навколишнього середовища (аонс)
31.	Capitol	назва палацу, де розташований конгрес США у Вашингтоні
32.	Carpet-bagger	політичний авантюрист
33.	Chancellor	міністр фінансів
34.	Chief executive	глава виконавчої влади
35.	Circumstance of british tradition	церемоніальність британської традиції
36.	Civil servant	державний службовець
37.	Co-ordinate	рівний за званням
38.	Colonel	полковник
39.	Comfortable win	впевнена перемога
40.	Commandant	комендант, командувач; начальник військового училища
41.	Commander	командувач
42.	Comrade-in-arms	товариш по службі
43.	Congress	конгрес

44.	Congressman	член конгресу
45.	Conscription	військовозобов'язаний, військова служба, призивати на військову службу
46.	Conservative	консерватор
47.	Conservative party's	консервативна партія
48.	Consul	консул
49.	Contentious issue	спірне питання
50.	Convoy	сторожовий дозор
51.	Coronation	коронація
52.	Countercharge	контратакувати
53.	Demagogues	демагоги
54.	Democracies	демократичні держави
55.	Democrat	прихильник влади більшості
56.	Democratic coalition	демократична коаліція
57.	Denuclearise	позбавляти ядерної зброї
58.	Deploy	дислокувати
59.	Deputy minister	заступник міністра
60.	Diplomat	дипломат
61.	Diplomatic negotiations	дипломатичні переговори
62.	Dire	жахливий
63.	Discharge	звільнений з військової служби
64.	Disembody	розформувувати війська
65.	Disranked officer	розжалуваний офіцер
66.	District	район

67.	Districts subordinate to the central government	райони республіканського підпорядкування
68.	Ditches	рови
69.	Dough boy	військовий. призовний, призваний на військову службу, новобранець
70.	Downing street	в переносному значенні може позначати уряд країни
71.	Doze	дрімота, дрімати
72.	Draft	призов на службу
73.	Drive	атака
74.	Drum out of the military	бути з ганьбою звільненим з лав збройних сил
75.	Dry spell in front of goal	забиті голи в сухому підсумку
76.	Election	вибори
77.	Enter politics/go into politics	зайнятися політикою
78.	Envelop	оточувати
79.	Envoy	політичний представник
80.	Evacuate	евакуйовувати
81.	Exuded confidence	випромінювати впевненість
82.	Fallen comrades	загиблі товариші
83.	Fault line	лінія розлому
84.	Fight	вести бойові дії
85.	Filibuster	гарантувати проходження договору
86.	Foreign office	міністерство закордонних справ
87.	Frontline combat medic	військовий медик з лінії фронту
88.	General-in-chief	головнокомандувач

89.	Generalship	звання генерала
90.	Gi	солдат
91.	Government	уряд, влада
92.	Government's u-turn	відречення уряду
93.	Grenadier	гвардієць
94.	Gross domestic product (gdp)	валовий внутрішній продукт (вВП)
95.	Hacked away	зрізав
96.	Healthcare	система охорони здоров'я
97.	Hereditary monarch	спадковий монарх
98.	House of commons	палата громад
99.	House of lords	палата лордів
100.	Household	сімейство, сім'я, династія, рід
101.	In peckham	в пекіні
102.	In trenches	в окопах
103.	Infighting	боротьба
104.	Inheritance tax	податок на спадщину
105.	Insult to the hispanic community	образу іспаномовної спільноти
106.	Insurance policy	страховий поліс
107.	Intransigent	безкомпромісний політик
108.	Irrupt	атакувати
109.	Judicial power	судова влада
110.	Kingdom	королівство
111.	Labour	лейбористи

112.	Lack of transparency	відсутність прозорості
113.	Lance-sergeant	молодший сержант
114.	Leftist populism	лівацькі прихильники популізму
115.	Legion	легіон, організація ветеранів війни
116.	Legislation	законодавство
117.	Legislation/legislature	законодавча влада
118.	Liberal	ліберал
119.	Make provision against a surprise attack	вживати заходів безпеки проти раптової атаки
120.	Make the occasion	зробити свято особливим
121.	Mandate	уповноваження
122.	Marsh	болото, драговина
123.	Mayor	мер, голова міста
124.	Military confrontation	збройні протистояння
125.	Minister/secretary	міністр
126.	Misfire	бомба
127.	Morning service	ранкове богослужіння
128.	Mps	депутати
129.	National health service (nhs)	національна служба охорони здоров'я англії
130.	Non-profit backs	некомерційна організація
131.	Northern ireland part	частина північної ірландії
132.	Officialdom	офіційні особи, адміністративне співтовариство

133.	Orthodox christians	православні християни
134.	Out-fight	перемагати в бою
135.	Overshoot	промахнутися
136.	Pardee	взятий на поруки, помилуваний
137.	Parliament	парламент
138.	Parliamentarian	член парламенту
139.	Party	політична партія
140.	Party politics	дії, рішення тощо, що підтримують окрему політичну партію
141.	Place hunt	кар'єрист
142.	Play politics	вести політичну гру
143.	Pocket	оточувати
144.	Political landscape	політична обстановка
145.	Politician	політик
146.	Polls	вибори, голосування
147.	Pre-election giveaways	предвиборчі бонуси
148.	Premier league clash	зіткнення в прем'єр лізі
149.	Premier league table	турнітра таблиця прем'єр ліги
150.	Presidency	президентські вибори
151.	Presidential address	президентський виступ
152.	Public policy	політика уряду
153.	Public sector	бюджетна сфера
154.	Publicist	фахівець із міжнародних відносин
155.	Queen's speech	промова королеви

156.	Radical	радикал
157.	Raised a motion	висунула питання
158.	Recoil	відступати
159.	Representative	представник
160.	Saudi regime	режим саудівської аравії
161.	Scrap inheritance tax	скасувати податок на спадщину
162.	Scraped through the bottom of the barrel	згрібсти з самого дна
163.	Secret service	особиста охорона президента, віцепрезидента та членів їхніх сімей, США
164.	Securing a place on the housing ladder	утримання місця на суспільній драбині
165.	Senate	сенат
166.	Senior royals	високопоставлені члени королівської родини
167.	Shines in defence	оборона сяє
168.	Standing ovation	стоячи
169.	Stunned onlookers	приголомшені глядачі
170.	Tax policy	політика оподаткування
171.	Technical recession	технічна рецесія
172.	Telly	телевізор
173.	The changing of the guard ceremony	церемонія зміни караулу
174.	The democracy and human rights movement	рух за демократію і права людини
175.	The elusive street artist	невловимого вуличного художника
176.	The executive	виконавча влада

	legislation/legislature	
177.	The manchester arts venue	манчестерський мистецький майданчик
178.	The royal ascot	королівський аскот
179.	The state opening of parliament	урочне відкриття парламенту
180.	To be weighing up	зважувати всі за і проти
181.	To lure voters	аби заманити виборців
182.	To run the country	управляти країною
183.	Tories	торі, члени консервативної партії
184.	Undersecretary	заступник міністра
185.	Universal declaration of human rights anniversary	річниця загальної декларації прав людини
186.	Urging reconsideration	заклик про повторне розглядання
187.	Us president	американський президент
188.	Vice	заступник міністра
189.	War-weary soldier	стомлений війною солдат
190.	Water-stressed	зона з дефіцитом води
191.	Westminster	вестмінстер
192.	Westminster abbey	вестмінстерське абатство
193.	Whitehall	назва вулиці/ може вказувати і на сам уряд англії